

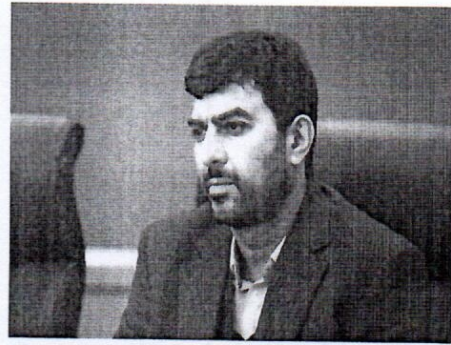
نام: حسین

نام خانوادگی: مدرس خیابانی

سن: ۴۷ تهران

سوابق تحصیلی:

- ❖ کارشناسی مهندسی مواد و متالورژی
- ❖ کارشناسی ارشد مهندسی صنایع
- ❖ دوره دکترای مدیریت استراتژیک

سوابق اجرایی و مدیریتی:

- ❖ سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت
- ❖ قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور بازرگانی
- ❖ قائم مقام معاونت بازرگانی داخلی
- ❖ مدیر کل برنامه ریزی وزارت بازرگانی
- ❖ مدیر کل دفتر تنظیم بازار
- ❖ مدیر کل تامین و توزیع کالا
- ❖ عضو هیات مدیره شرکت بازرگانی دولتی ایران
- ❖ عضو هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران
- ❖ رئیس هیات مدیره موتورسازان (تراکتورسازی ایران)
- ❖ مدیر عامل شرکت سیمان زنجان
- ❖ مدیر عامل شرکت سیمان فیروزکوه
- ❖ عضو هیات مدیره مجتمع فولاد خراسان
- ❖ مدیر عامل شرکت سیمان غرب
- ❖ مدیر عامل شرکت توسعه صادرات
- ❖ مدیر عامل شرکت سیمان مازندران
- ❖ عضو هیات مدیره شرکت سیمان شمال
- ❖ عضو هیات مدیره شرکت بین المللی ساروج بوشهر
- ❖ عضو هیات مدیره شرکت سیمان فراز
- ❖ عضو هیات مدیره شرکت سیمان شاهرود
- ❖ مشاور مدیر عامل صندوق سرمایه گذاری بیمه روستایی و عشایری
- ❖ مشاور مدیر عامل شرکت صنایع ریخته گری ایران
- ❖ مشاور مدیر عامل خودرو سازی گروه بهمن
- ❖ مشاور مدیر عامل سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان
- ❖ مشاور مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری گل گهر

مقدمه

نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در حالی دهه پنجم عمر پربرکت خویش را سپری می‌کند که مسیر بلندی از رشد، پیشرفت و توانمندسازی بخش‌های مختلف اقتصاد را علیرغم همه تهدیدها، شرارت‌ها و بدخواهی‌های دشمنان این ملت بزرگ در نظام بین‌المللی پیموده است.

ملاک و معیار چنین ارزیابی را می‌توان ۹۰ برابری ظرفیت زنجیره فولاد، ۷۵ برابری ظرفیت ماشین لباسشویی، ۷۰ برابری صادرات غیرنفتی، ۶۰ برابری ظرفیت تولید تلویزیون، رشد ۲۲ برابری ظرفیت تولید پتروشیمی، ۱۳ برابری ظرفیت خودرو سواری و ۱۳ برابری ظرفیت سیمان، ۱۱ برابری ظرفیت مس، ۱۰ برابری نساجی و پوشاک و ۷ برابری آلومینیوم طی چهل و دو سال گذشته عنوان نمود.

صنعت، معدن و تجارت که بخش عمده‌ای از منابع مادی و معنوی کشور را به خود اختصاص داده و به‌تنهایی بار ۴۰ درصد از تولید ناخالص داخلی، ۳۰ درصد از اشتغال و بیش از ۷۵ درصد صادرات غیرنفتی را به دوش می‌کشد، نقش بسیار پراهمیتی در تحرک سایر بخش‌ها به‌واسطه روابط پسین و پیشین بسیار قوی با بخش‌های بالادست و پایین‌دست ایفا می‌نماید؛ بنابراین به‌جهت همین گستردگی و ضریب اثرگذاری این بخش در سایر بخش‌ها، وزارت صنعت، معدن و تجارت نقش قابل ملاحظه‌ای در مدیریت، سیاستگذاری و تنظیم‌گری روابط کلان و بین بخشی ایفا می‌نماید؛ بنابراین حکمرانی مطلوب در این فضا می‌تواند از یکسو ضمن بهبود تعامل حلقه‌های زنجیره در زیربخش‌های مرتبط با هر یک از بخش‌های صنعتی، معدنی و تجاری، توزیع متوازن و عادلانه ثروت، سرمایه‌گذاری و ارزش افزوده را در حلقه‌های این زنجیره به‌همراه آورد و از سوی دیگر ضمن بهبود فضای کسب‌وکار، از حیث ساختار و نهاد ارتقاء رقابت‌پذیری فعالیت‌های بخشی و فرابخشی را به‌دنبال داشته باشد.

در این میان اگرچه پیامدهای محیطی حاکم بر وضعیت سیاسی، اقتصادی و بین‌المللی کشور نظیر تحریم‌های ظالمانه نظام بین‌الملل و شیوع بیماری ویروس کرونا، عرضه و تقاضای کل اقتصاد را متاثر ساخته و سرعت بازیابی شاخص‌های اقتصادی را تحت تاثیر خود قرار داده است؛ لیکن فرصت‌های ناشی از انتقال تقاضای وارداتی به تولید داخل، کاهش وابستگی درآمدهای ارزی به صادرات نفت‌خام و سیاستگذاری جهش تولید توسط مقام معظم رهبری، فرصت‌های بی‌نظیری را برای بلوغ توانمندی‌ها و پتانسیل‌های تولید و تجارت فراهم می‌نماید که بهره‌گیری از آن‌ها نیازمند ارتقاء انسجام ملی از یکسو و افزایش تاب‌آوری اقتصاد از سویی دیگر است.

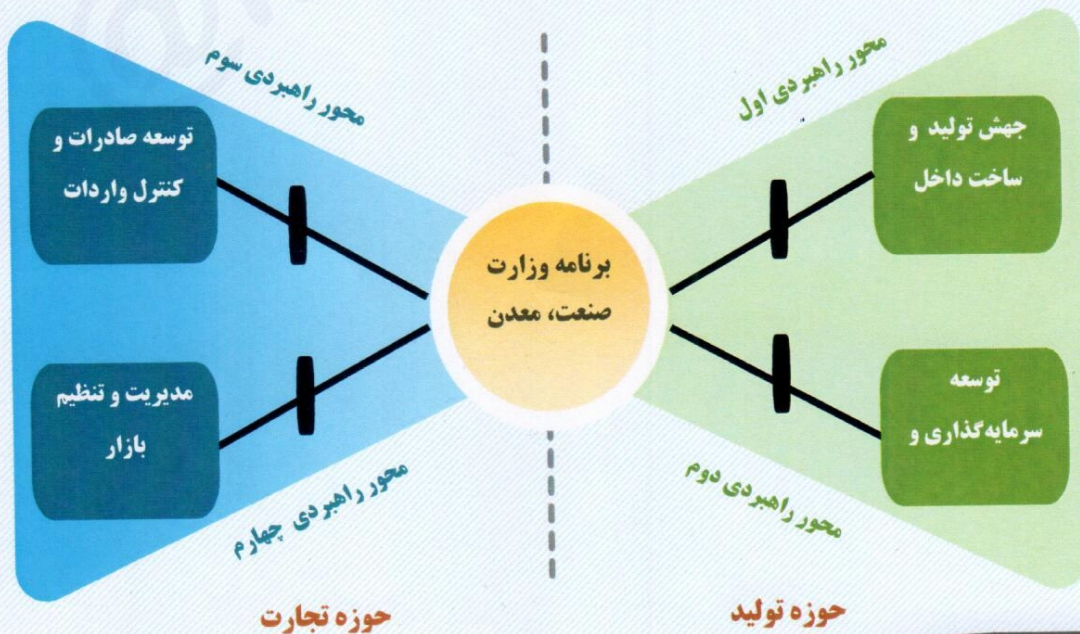
برنامه حاضر که برگرفته از رویکردهای فوق و با بهره‌مندی از ظرفیت‌های منابع انسانی وزارت متبوع و تشکل‌های مرتبط تدوین شده است، می‌کوشد با احصاء چالش‌ها، نقاط قوت و نقاط ضعف بخش‌های صنعت، معدن و تجارت و تبیین رویکردها و ارزش‌های حاکم بر سیاست‌های بخش، مأموریت‌ها و اهداف وزارت صنعت، معدن و تجارت در افق چشم‌انداز را با تاکید بر سال ۱۴۰۰ تشریح نماید.

در نگاه اول شاید تجمیع مقوله‌های صنعت، معدن و تجارت گستره‌ای بزرگ از تصمیم‌سازی تا تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و مأموریت‌های متنوع محوله را پوشش می‌دهند و تفکیک هریک از این‌ها می‌تواند فرصت‌هایی در جهت حکمرانی بسیط فراهم نماید، لیکن فرصت کنونی به شرط تجمیع و یکپارچگی این مقولات و سازگاری و هماهنگی سیاست‌های اتخاذشده کمتر از فرصت‌های قبلی ذکرشده نیست و باید براساس مطمح نظر قرار گیرد.

اهم پیامدهای تحولات محیط پیرامونی و داخلی

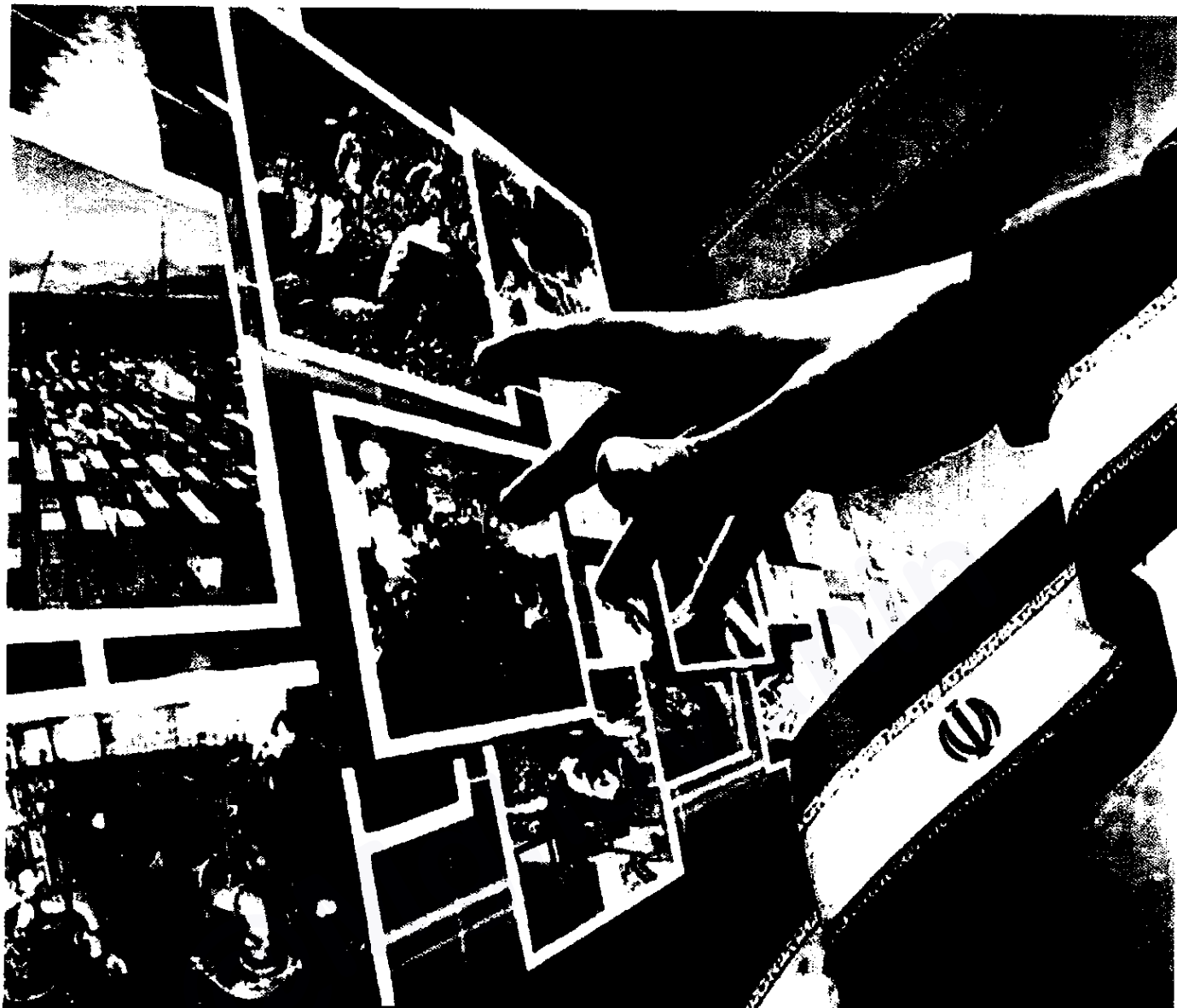
حوزه‌های اصلی و محورهای راهبردی برنامه

رویکردهای حاکم بر برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت

بر اساس مقتضیات زمانی و جهت‌گیری‌های اسناد بالادستی و قوانین مرتبط، رویکردهای زیر در برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت بر اساس هماهنگی و انسجام میان معاونت‌ها، سازمان‌ها در سطح ملی و استانی مورد تأکید است:

حوزه	محورهای راهبردی	رویکردها
تولید	جهش تولید و ساخت داخل	افزایش تاب آوری و بهبود اقتصاد ملی و رفع وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی با افزایش توان تولید ملی؛ توسعه بومی‌سازی قطعات و تجهیزات و فناوری‌های به‌روز و نوین در تولید؛ ایجاد تغییر محسوس در معیشت آحاد جامعه؛ حمایت از تولید داخلی و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های خالی واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی؛ توسعه و تقویت صنوف تولیدی، صنایع کوچک و متوسط در کنار صنایع پیشران (بزرگ)؛ صیانت از منابع ارزی کشور و هدایت منابع جهت تقویت تولید داخل؛ توسعه و احیای فعالیت‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی؛ حمایت از کالای تولید ایرانی و برند ایرانی؛ بسیج امکانات و منابع مالی و غیرمالی.
تولید	توسعه سرمایه‌گذاری و تکمیل طرح‌های تولیدی	افزایش توان اقتصاد در برابر پیامدهای شوک‌های پیراهونی در حوزه‌های تولید (صنعت و معدن) و تجارت؛ توسعه و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمامی با اولویت طرح‌های بالای 80 درصد؛ توسعه متوازن زنجیره تولید و استفاده از ظرفیت‌های خالی و ظرفیت‌سازی در صنایع و معادن کشور؛ کاهش وابستگی به واردات کالاهای اولویت‌دار و گلوگاهی و افزایش تولید محصولات صادراتی صنعتی؛ تقویت ارتباط با مراکز دانشگاهی، تحقیقاتی و پژوهشی برای حل مسائل مرتبط با تجارت داخلی و خارجی.
تولید	توسعه صادرات و کنترل واردات	تحقق جهش تولید با حمایت از تولید رقابت‌پذیر (درونزا) و صادراتی (برونگرا)؛ افزایش ارز آوری ناشی از صادرات غیرنفتی برای نیازهای وارداتی؛ توسعه بلوک‌های جدید صادراتی با تأکید بر برش‌های کالایی، کشوری، استانی و بازارهای هدف؛ تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های موافقتنامه‌های ترجیحی، اتحادیه‌ها و ظرفیت‌های کشورهای همسایه؛ اعمال محدودیت بر صادرات مواد خام به همراه توسعه صادرات محصولات نهایی با ارزش افزوده بالا؛ توسعه صادرات صنایع پایین‌دستی و تبدیلی؛ مدیریت واردات با تأکید بر ممنوعیت واردات کالاهای لوکس و غیرضروری و مشابه ساخت داخل؛ کاهش تجارت غیررسمی (قاچاق) در راستای حمایت از تولید داخل؛ جایگزینی فرآیندهای صادراتی و ارتقاء نظامات پشتیبان صادرات؛ ایجاد هماهنگی میان تنظیم بازار داخلی، مدیریت واردات و توسعه صادرات؛ استفاده حداکثری از ظرفیت‌های استان‌ها و بازارچه‌های مرزی، مناطق آزاد و...؛ بهره‌گیری بیشتر از نقش تشکلهای بخش خصوصی و تعاونی‌ها در توسعه صادرات.
تولید	مدیریت و تنظیم بازار	تأمین معیشت و سفره عمومی مردم با تأکید بر کالاهای اولویت‌دار (اساسی و ضروری) و نهادهای تولیدی؛ ذخیره‌سازی راهبردی و احتیاطی در خصوص کالاهای اولویت‌دار؛ ساماندهی بازارهای کالاهای بادوام همچون خودرو، لوازم خانگی و...؛ کاهش هزینه‌های مبادله در فرآیند توزیع؛ گسترش و نفوذ استفاده از فناوری‌های نوین و ظرفیت استارت‌آپ‌ها در تنظیم بازار؛ گسترش زیرساخت‌های تجاری و لجستیکی همگام با توسعه ظرفیت‌های تولیدی؛ رصد و پایش موجودی و قیمت کالا به‌عنوان دوشاخه کلیدی تنظیم بازار؛ جایگزینی شبکه توزیع و دسترسی گسترده به شبکه مویرگی در توزیع کالا؛ افزایش شفافیت و اطلاع‌رسانی در بازار با استفاده از ابزارهایی همچون برجسب کالا و...؛ تسهیل دسترسی به آمار و اطلاعات با تکمیل سامانه‌های مرتبط با تولید، قیمت، تجارت و...؛ تأکید بر نظارت و بازرسی با هدف پیشگیری از تخلفات در بازار و اجرای طرح‌های نظارتی و بازرسی ویژه در مناسبت‌ها؛ تقویت نقش تشکلهای بخش خصوصی، تعاونی‌ها و تشکلهای مردم‌نهاد در تصمیم‌سازی سیاست‌های تنظیم بازار؛ تعامل مستمر با رسانه‌ها با هدف اطلاع‌رسانی به‌هنگام و مؤثر.

برنامه وزیر پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت

در چشم انداز ۱۴۰۴ با تاکید بر سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

حسین مدرس خیابانی

«صنعت، معدن و تجارت بیشتر در جهش تولید جهت بهبود اشتغال، توزیع درآمد و حرکت به سمت اقتصاد بدون نفت»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

@Mghavanin

فهرست مطالب

۳	انتظارات از بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۴	مقدمه.....
۶	چارچوب برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت در یک نگاه.....
۷	مولفه‌های موثر بر عملکرد بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۷	بازیگران مهم حوزه صنعت، معدن و تجارت.....
۸	تبیین وضعیت موجود در سطح کلان و بخش.....
۱۱	اهم کانال‌های اثرگذار تحولات محیط پیرامونی و داخلی بر اقتصاد ایران.....
۱۱	اهم پیامدهای تحولات محیط پیرامونی و داخلی بر فعالیت‌های بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۱۲	عملکرد تولید و تجارت با تاکید بر فصل اول سال ۱۳۹۹.....
۱۳	نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید (SWOT).....
۱۴	جهت‌گیری‌های اسناد بالادستی در ارتباط با فعالیت‌های بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۱۵	رویکردهای حاکم بر برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت.....
۱۶	ماموریت‌ها در بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۱۶	حوزه‌های اصلی و محورهای راهبردی برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت.....
۱۷	اهم برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت.....
۱۷	الف. حوزه تولید (صنعت و معدن).....
۲۲	ب. حوزه تجارت.....
۲۶	اقدامات ویژه جهت ساماندهی بخش صنعت، معدن و تجارت.....
۲۷	خلاصه جدول اهم تکالیف برنامه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت.....
۲۷	الزامات اجرای برنامه‌ها.....
۲۸	پیوست‌ها.....

انتظارات از بخش صنعت، معدن و تجارت

"کسانی که دست‌اندرکار هستند به نحوی عمل کنند که تولید ان‌شاءالله جهش پیدا کند و یک تغییر محسوسی در زندگی مردم ان‌شاءالله به وجود بیاورد. البته این احتیاج به برنامه‌ریزی دارد"

فروردین ۱۳۹۹

"اگر ما بخواهیم اشتغال در کشور به وجود بیاید، باید به تولید ملی - تولید به معنای عام کلمه؛ تولید صنعتی، تولید کشاورزی، تولید خدمات - اهمیت بدهیم؛ همه‌ی اینها بایستی مورد توجه قرار بگیرد و برای اینها برنامه‌ریزی بشود. اینها چیزهایی نیست که جایز باشد ما اینها را تأخیر بیندازیم، باید در اولین فرصت‌ها مسئولین ذی‌ربط به این مسئله پردازند."

"تمرکز بر مدیریت بازار و تأمین کالاهای اساسی، جهش تولید، کمک به توسعه صادرات غیرنفتی و بهبود فضای کسب‌وکار، ساماندهی و کنترل قیمت‌ها در بازار خودرو و لوازم خانگی"

اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۹

مقدمه^۱

نظام جمهوری اسلامی ایران در حالی دهه پنجم عمر پربرکت خویش را سپری می‌نماید که مسیر بلندی از رشد، پیشرفت و توانمندسازی بخش‌های مختلف اقتصاد را علیرغم همه تهدیدها، شرارت‌ها و بدخواهی‌های دشمنان این ملت بزرگ در نظام بین‌الملل پیموده است. ملاک و معیار چنین ارزیابی را می‌توان رشد ۵۰ برابری واحدهای صنعتی، رشد بیش از ۲۵۰ برابری شهرک‌ها و ناحیه‌های صنعتی در حال بهره‌برداری، رشد ۳۲ برابری واحدهای معدنی و ۳۶ برابری ظرفیت استخراج معادن، رشد ۷۰ برابری صادرات غیرنفتی، ۲۲ برابری ظرفیت تولید پتروشیمی، ۹۰ برابری ظرفیت زنجیره فولاد، ۱۳ برابری ظرفیت خودرو سواری، ۲۲۰ برابری ظرفیت تولید دارو، بیش از ۶۰ برابری ظرفیت تولید تلویزیون، ۷۵ برابری ظرفیت ماشین لباس‌شویی، ۱۳ برابری ظرفیت سیمان طی چهل و دو سال گذشته عنوان نمود که در بیانیه گام دوم مقام معظم رهبری نیز مورد توجه و عنایت قرار گرفته است. افزایش شتاب و تداوم این روند نیازمند برنامه‌ای منسجم برای رسیدن به اهداف افق چشم‌انداز با نیم‌نگاهی به بیانیه گام دوم انقلاب است تا بتواند منابع سرشار مادی، معنوی و انسانی کشور را با شناسایی فرصت‌ها و تهدیدهای جاری و همچنین بهره‌گیری از تجارب اجرایی گذشته و اصلاح رویه‌های معیوب در مسیر تعالی و حصول به اهداف عالی نظام قرار دهد.

بخش صنعت، معدن و تجارت که بخش عمده‌ای از منابع مادی و معنوی کشور را به خود اختصاص داده است و به‌تنهایی بار ۴۰ درصد از تولید ناخالص داخلی، ۳۰ درصد از اشتغال و بیش از ۷۵ درصد صادرات غیرنفتی را به دوش می‌کشد، نقش بسیار پراهمیتی در تحرک سایر بخش‌ها به‌واسطه روابط پسین و پیشین بسیار قوی با بخش‌های بالا دست و پایین‌دست ایفا می‌نماید. به‌جهت همین گستردگی و ضریب اثرگذاری این بخش در سایر بخش‌ها، وزرات صنعت، معدن و تجارت نقش قابل ملاحظه‌ای در مدیریت، سیاستگذاری و تنظیم‌گری روابط کلان و بین‌بخشی ایفا می‌نماید. حکمرانی مطلوب در این فضا می‌تواند از یکسو ضمن بهبود تعامل حلقه‌های زنجیره در زیربخش‌های مرتبط با هر یک از بخش‌های صنعتی، معدنی و تجاری، توزیع متوازن و عادلانه ثروت، سرمایه‌گذاری و ارزش افزوده را در حلقه‌های این زنجیره به‌همراه آورد و از سوی دیگر ضمن بهبود فضای کسب‌وکار از حیث ساختار و نهاد ارتقاء رقابت‌پذیری فعالیت‌های بخشی و فرابخشی را به‌دنبال داشته باشد؛ علاوه بر این، چنین کارآمدی می‌تواند با ایجاد حفظ آرامش روانی مردم، در تامین کالا و روش‌های توزیع عادلانه، کارایی را در فعالیت‌های اقتصادی افزایش دهد تا بتوان اقتصاد را نه به‌عنوان هدف بلکه به عنوان وسیله‌ای در خدمت رشد و تکامل جامعه و انسان قرار داد.

با این وجود چالش‌هایی همچون همسو نبودن سیاست‌های کلان با سیاست‌های صنعتی، معدنی، تجاری و فناوری، فشار گرانی برخی از کالاها بر جامعه ناشی از نوسانات متغیرهای کلان، کمبود نقدینگی و محدودیت در بهره‌گیری از ابزارهای نوین تامین مالی، ظرفیت خالی صنایع، وجود واحدهای صنعتی و معدنی نیمه فعال و غیرفعال، بالا بودن تجارت غیررسمی و قاچاق، سهم محدود کالاهای با فناوری بالا در تولید و صادرات، تمرکز در صادرات از حیث کالا، کشور و بنگاه، مقیاس کوچک تولید و ماندگاری محدود کالاهای صادراتی، بهره‌وری پایین عوامل تولید در بخش‌های صنعتی، معدنی و تجاری، ضعف مهارتی منابع انسانی جهت حصول به اهداف و مأموریت‌های بخش، وابستگی تولید به واردات، ناهماهنگی بین زیرساخت‌های پشتیبان تجاری در ارتباط با توسعه همزمان صادرات و ظرفیت‌های تولیدی، ریسک نسبتاً بالای محیط سرمایه‌گذاری، وجود برخی از فرایندها، قوانین و مقررات مخل تولید و تجارت و نیز محدودیت‌های اجرای کامل سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، دستیابی بخش صنعت، معدن و تجارت به جایگاه اصلی خود در اقتصاد ملی را با دشواری‌های مواجه ساخته است.

از مهمترین و اصولی‌ترین رویکردهای این بخش در غلبه بر چالش‌های مذکور، ایجاد انتظام و هماهنگی در سیاستگذاری و تنظیم‌گری بخش‌های تولیدی و تجاری و هر یک از زیربخش‌های آن است تا ضمن هماهنگی با سیاست‌های کلان کشور به اهدافی نظیر رشد اقتصادی پرشتاب و مستمر و ایجاد اشتغال پایدار، ارتقاء رقابت‌پذیری و کاهش هزینه‌های مبادله، توسعه تجارت الکترونیک و رشد

۱. برای رایانه اطلاعات آماری در این برنامه هم از منابع آماری رسمی همچون بانک مرکزی و مرکز آمار ایران و نیز اطلاعات آماری در برنامه سال ۱۳۹۹ وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر منابع این وزارتخانه استفاده شده است.

برنامه وزیر پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت

بهره‌وری، تعمیق و گسترش صادرات؛ متنوع سازی اقتصاد مبتنی بر فناوری و دانش؛ تنظیم و مدیریت بازار و اصلاح نظام تجارت داخل و شبکه توزیع دست یابد.

اگرچه پیامدهای محیطی حاکم بر وضعیت سیاسی، اقتصادی و بین‌المللی کشور نظیر تحریم‌های ظالمانه نظام بین‌الملل و شیوع بیماری ویروس کوید ۱۹ (کرونا) عرضه و تقاضای کل اقتصاد را متاثر ساخته و سرعت بازبایی شاخص‌های اقتصادی را تحت تاثیر خود قرار داده است؛ فرصت‌های ناشی از انتقال تقاضای وارداتی به تولید داخل، کاهش وابستگی درآمدهای ارزی به صادرات نفت خام و سیاستگذاری جهش تولید توسط مقام معظم رهبری، فرصت‌های بی‌نظیری را برای بلوغ توانمندی‌ها و پتانسیل‌های تولید و تجارت فراهم می‌نماید که بهره‌گیری از این فرصت‌ها نیازمند ارتقاء انسجام ملی از یکسو و افزایش تاب آوری اقتصاد از سوی دیگر است که این امر با عزم جدی ملی، همراهی مردم عزیز همچون گذشته و وحدت همه ارکان نظام تحقق خواهد یافت.

برنامه حاضر که برگرفته از رویکردهای فوق و با بهره‌مندی از ظرفیت‌های منابع انسانی وزارت متبوع و تشکل‌های مرتبط تدوین شده است، می‌کوشد با احصاء چالش‌ها، نقاط قوت و نقاط ضعف بخش‌های صنعت، معدن و تجارت و تبیین رویکردها و ارزش‌های حاکم بر سیاست‌های بخش، مأموریت‌ها و اهداف وزارت صنعت، معدن و تجارت در افق چشم‌انداز را با تاکید بر سال ۱۴۰۰ تشریح نماید. بر همین اساس وزارت صنعت، معدن و تجارت در شرایط کنونی برای نیل به اهداف چشم‌انداز، مأموریت‌ها و اهداف مشتمل بر:

- سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری در حوزه‌های صنعت، معدن و تجارت؛
- ارتقاء توان تولید ملی براساس استفاده حداکثری از ظرفیت‌های بومی؛
- توسعه تولیدات رقابتی صنعتی و معدنی و صادرات غیرنفتی برای رهایی از اقتصاد نفتی؛
- افزایش تاب‌آوری اقتصاد در مقابل تکانه‌های بیرونی از طریق رهایی از درآمدهای نفتی؛
- ارتقاء فناوری، توسعه و تکمیل زنجیره‌های ارزش از حیث عمق و سطح؛
- توانمندسازی بخش خصوصی؛
- ایجاد اشتغال پایدار صنعتی، معدنی و تجاری و استقلال صنعتی؛
- توسعه زیرساخت‌های تولیدی و تجاری؛
- حفظ تعادل و تراز ارزی بخش صنعت، معدن و تجارت؛
- تقویت تولید در مناطق محروم و تجارت با تاکید بر استان‌های مرزی؛

را سرلوحه مأموریت‌های خویش خواهد نهاد و با اجرای برنامه‌های جهش تولید، توسعه سرمایه‌گذاری و تکمیل و راه‌اندازی واحدهای تولیدی در دست اجرا یا متوقف در حوزه تولید و اجرای برنامه‌های توسعه صادرات و کنترل واردات و همچنین مدیریت و تنظیم بازار در حوزه تجارت تلاش می‌نماید حصول به اهداف اسناد بالادستی را محقق سازد.

در نگاه اول شاید تجمیع مقوله‌های صنعت، معدن و تجارت گستره‌ای بزرگ از تصمیم‌سازی تا تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و مأموریت‌های متنوع محوله را پوشش می‌دهند و تفکیک هر یک از این‌ها می‌تواند فرصت‌هایی در جهت حکمرانی بسیط فراهم نماید، لیکن فرصت کنونی به شرط تجمیع و یکپارچگی این مقولات و سازگاری و هماهنگی سیاست‌های اتخاذ شده کمتر از فرصت‌های قبلی ذکر شده نیست و باید براساس مطمع نظر قرار گیرد.

چارچوب برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت در یک نگاه

خروجی گامها

توضیحات

گامها

ارایه چالش‌های محیط بیرونی و داخلی

ارایه رویکردهای حاکم بر برنامه بر اساس اسناد بالادستی، اسناد بخشی و شرایط اقتصادی کشور

ارایه مأموریت‌ها و اهداف کمی در حوزه تولید و تجارت

ارایه برنامه‌ها و اقدامات در محورهای راهبردی

- احصاء چالش‌های بخش صنعت، معدن و تجارت
- تبیین نقاط قوت و ضعف، فرصت و تهدید

- شناسایی رویکردهای مورد تاکید در اسناد بالادستی (سیاست‌های کلی نظام با تاکید بر اقتصاد مقاومتی؛ بیانیه گام دوم انقلاب؛ الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت؛ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر...؛ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی...؛ قانون برنامه ششم توسعه؛ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و ...)

- شناسایی رویکردهای مورد تاکید در اسناد بخشی (برنامه تامین اقلام گلوگاهی؛ برنامه رسوخ فناوری؛ سند نقشه راه تنظیم بازار؛ سند نقشه راه توسعه صادرات؛ سند نقشه راه توسعه معدن؛ برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت و ...)

- شناسایی رویکردهای مورد تاکید مرتبط با اقتضات زمانی همچون تحریم و کرونا (تیل به خودکفایی و خوداتکایی، توجه ویژه به تولید و ...)

- سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری در حوزه‌های صنعت، معدن و تجارت
- ارتقای توان تولید ملی و تولیدات رقابتی
- رهایی از اقتصاد نفتی
- افزایش تاب‌آوری اقتصاد
- ایجاد اشتغال پایدار و استقلال صنعتی
- حفظ تعادل و تراز ارزی بخش صنعت، معدن و تجارت
- توسعه زیرساخت‌های تولیدی و تجاری و توانمندسازی بخش خصوصی
- ارتقاء فناوری، توسعه و تکمیل زنجیره‌های ارزش از حیث عمق و سطح
- تقویت تولید در مناطق محروم و تجارت با تاکید بر استان‌های مرزی

پایه‌های اصلی برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در ۲ بخش کلی و ۴ محور راهبردی:
(۱) حوزه تولید

- جهش تولید و ساخت داخل
- توسعه سرمایه‌گذاری و تکمیل طرح‌های تولیدی

(۲) حوزه تجارت
- توسعه صادرات و کنترل واردات
- مدیریت و تنظیم بازار

- هماهنگی و همسویی سیاست‌های کلان و بخشی
- ثبات در سیاست‌های ارزی و مدیریت نرخ ارز
- ثبات در سیاست‌های پولی و مالی و مدیریت تورم
- بهبود محیط کسب‌وکار متناسب با نیاز تولید و تجارت و ...

وضعیت موجود در سطح کلان، بخش و وزارت صنعت، معدن و تجارت

ارزش‌های حاکم بر فعالیت‌های بخش

مأموریت‌ها و اهداف

محورهای راهبردی و برنامه‌ها

الزامات تحقق برنامه

چارچوب کلی برنامه‌های ارایه شده

تدوین برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت با توجه به مدیریت شرایط محیطی و برنامه‌های راهبردی و میان‌ا بلندمدت

تبیین وضعیت موجود در سطح کلان و بخش الف. تحولات محیط پیرامونی (تکانه‌های بیرونی)

تحریم؛ بازگشت مجدد تحریم‌های اقتصادی، تجاری و مالی در سال ۱۳۹۷ آثار متعددی را بر اقتصاد کشور به خصوص در حوزه فعالیت‌های صنعت، معدن و تجارت داشته است.

- فرصت‌های ناشی از تحریم در تولید⁽⁺⁾: تحریم به‌رغم محدودیت‌هایی که برای تولید و تجارت کشور ایجاد می‌کند فرصت‌های مختلفی را برای تقویت توان و افزایش تاب‌آوری تولید داخل، قطع وابستگی بخش‌های مختلف تولیدی به واردات و اتکاء به توان داخلی و دستیابی به فناوری‌های نوین ایجاد کرده است.
 - افزایش اتکاء به متخصصان داخلی⁽⁺⁾: فشارهای ناشی از اعمال تحریم‌های ظالمانه با ارتقاء فرهنگ مقاومت و پرورش ایده‌های جدید در حوزه تولید و ایجاد ارتباط رشته فعالیت‌های صنعتی، معدنی و تجاری با شرکت‌های دانش بنیان زمینه اتکاء به متخصصان داخلی را افزایش داده است.
 - بازارهای جدید صادراتی⁽⁺⁾: تشدید تحریم‌ها تمرکز صادرات بر کشورهای همسایه، فعال‌تر شدن موافقت‌نامه‌ها و توافقات تجاری و اقتصادی با کشورهای منطقه/فرمانطقه‌ای و فرصت تهاوتر (صادرات در برابر واردات) را در رفع نیازهای داخلی با تاکید بر پتانسیل‌های ژئوپلیتیکی افزایش داده است.
 - فرصت‌هایی از اقتصاد نفتی⁽⁺⁾: با توجه به کاهش صادرات نفت به علت محدودیت‌های تحریمی فرصت‌هایی از اقتصاد نفتی از طریق توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی و صادرات غیرنفتی برای کشور مهیا شده است.
 - اثرگذاری بر زنجیره تامین و افزایش قیمت تمام‌شده تولید⁽⁻⁾: تحریم با اثرگذاری بر جریان تجارت (حجم و قیمت)، جریان سرمایه و تغییر فضای سیاسی و تحت تاثیر قرار دادن زنجیره تامین از کانال هزینه‌های تولید/تجارت و تامین به‌هنگام کالاها، نهاده‌ها و مواد اولیه بر معیشت جامعه و تولید کالاهای داخلی اثرگذار است و بهای تمام شده آن‌ها را افزایش می‌دهد.
 - تغییرات مصرف و شوک‌های قیمتی⁽⁻⁾: تحریم با تغییر در ساختار تولید، نحوه بهره‌گیری از عوامل تولیدی، تغییر قیمت‌های نسبی آنها و به‌ویژه تحریک انتظارات و افزایش تورم انتظاری و برهم زدن تعادل میان عرضه و تقاضا، تغییرات مصرف و شوک‌های قیمتی را به همراه دارد.
 - افزایش ریسک بین‌المللی⁽⁻⁾: بر اساس گزارش بین‌المللی ریسک کشوری در سال ۲۰۱۹، ایران در زمینه ریسک سیاسی، اقتصادی و مالی در رده کشورهای پرریسک قرار دارد. وجود ریسک بالای سیاسی، مالی، تجاری و اقتصادی بسیاری از فرآیندهای تأمین، موجودی و عرضه کالا را تحت تأثیر قرار داده است و ضمن تحریک انتظارات، بر افزایش قیمت و نوسانات قیمتی در بازار اثرگذار بوده است.
 - خروج سرمایه از کشور⁽⁻⁾: تحریم‌ها جریان ورود و خروج سرمایه و کالاها به کشور را تغییر می‌دهد و با دشوار کردن واردات کالاهای اساسی و تداوم امکان واردات کالاهای لوکس و مصرفی (به‌واسطه عدم محدودیت تحریمی بر آن‌ها) می‌تواند جریان خروج سرمایه از کشور را تشدید کند. با توجه به وجود برخی از نااطمینانی‌ها در وضعیت تحریمی، جریان خروج سرمایه به اشکال دیگر همچون خروج ارز، طلا و ... نیز تشدید می‌شود که این امر بازارهای داخل تحت تاثیر قرار می‌دهد.
- پیامدهای شیوع کرونا در سطح ملی و جهانی؛ آثار کرونا و پروس جدید علاوه بر ایجاد موجی از ابتلا و مرگ و میر در بیشتر کشورهای جهان، آنها را درگیر پیامدهای اقتصادی خود کرده است.**
- خودباوری و جهش تولید و خلق بازارهای جدید صادراتی⁽⁺⁾؛
 - استفاده از ظرفیت‌های مردمی و نهادهای مردمی⁽⁺⁾؛
 - در کنار هم قرار گرفتن و همدلی بیشتر حاکمیت، مردم، نهادها، مجموعه‌ها و گروه‌های جهادی⁽⁺⁾؛
 - کاهش حدود ۶۰ درصدی بهای نفت در بازارهای جهانی⁽⁻⁾؛

برنامه وزیر پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت

- پیش‌بینی کاهش حجم تجارت در سال ۲۰۲۰ بین ۱۳ تا ۳۲ درصد و کاهش تا ۱,۵ واحد درصدی رشد جهانی⁽⁻⁾؛
- سقوط بی‌سابقه بورس‌های جهانی و آثار آن بر قیمت کالاها⁽⁻⁾؛
- وضع قوانین منع رفت و آمد در مرزها و پیامدهای آن بر جریان تجارت⁽⁻⁾؛
- وضع ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های تجاری از سوی کشورها به‌ویژه در اقلام غذایی و کالاهای سلامت محور⁽⁻⁾؛
- افزایش تقاضای برخی از کشورها در کالاهای اساسی در چارچوب سیاست‌های ذخیره‌گیری و اثر آن بر قیمت‌های جهانی⁽⁻⁾؛
- کاهش تقاضا و اختلال در سازوکار تامین و عرضه به‌ویژه از طریق چین و کشورهای گروه G7⁽⁻⁾؛
- رشد تورم مواد غذایی تا ۵۰ درصد در برخی از کشورهای جهان⁽⁻⁾؛
- پیامدهای سوء کرونا بر رشد بخش خدمات و بیکاری گسترده در این حوزه⁽⁻⁾؛

تحولات اقتصادی و سیاسی بین‌المللی تاثیر گذار بر اقتصاد کشور؛

- تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و مرزی در حوزه‌های تولید و تجارت⁽⁺⁾؛
- انعقاد توافقنامه تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا و تقویت ظرفیت همکاری با سازمان همکاری شانگ‌های⁽⁺⁾؛
- تضعیف جایگاه آمریکا در روابط بین‌الملل⁽⁺⁾؛
- خروج آمریکا از برجام (تشدید تحریم‌های ظالمانه و یکجانبه)⁽⁻⁾؛
- تنش در روابط اقتصادی میان چین و آمریکا و تشدید جنگ تجاری این دو کشور⁽⁺⁾⁽⁻⁾؛

ب. اهم تحولات محیط داخلی

رشد اقتصادی؛ براساس گزارش بانک مرکزی، رشدهای بخش صنعت و بخش معدن در سال ۱۳۹۸ به ترتیب معادل ۲,۱ و ۱,۹ درصد بوده است. بخش صنعت در نیمه دوم سال ۱۳۹۸ از رکود خارج شده است (رشد ۶,۷ درصد در فصل سوم و ۱۰,۷ درصد در فصل چهارم سال ۱۳۹۸). رشد اقتصادی بدون نفت در سال ۱۳۹۸، معادل ۱,۱ درصد است که بر مبنای بخش‌های فعالیت، کشاورزی ۸,۸ درصد، گروه صنایع و معادن ۲,۳ درصد و خدمات عمدتاً به خاطر تأثیر شیوع کرونا در فصل آخر سال ۰,۲- درصد بوده است. به علت کاهش درآمد نفت، رشد این بخش ۳۸,۷- درصد بود که در نتیجه آن، رشد اقتصادی با نفت، به ۶,۵- درصد رسید.

حجم نقدینگی؛ نقدینگی در سال ۱۳۹۸ معادل ۳۱,۳ درصد رشد داشته و به‌میزان ۲۴۷۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. در حالیکه همچنان یکی از دغدغه‌های جدی فعالان اقتصادی عدم دسترسی مکفی به منابع مالی است. بدیهی است که چنانچه نقدینگی به سمت فعالیت‌های مولد هدایت نشود، می‌تواند ضمن بسترسازی شکل‌گیری تورم بر عملکرد تولید در بلندمدت هم اثر نامطلوبی داشته باشد.

تجارت کالاهای غیرنفتی (با احتساب معیانات گازی)؛ صادرات غیرنفتی در سال ۱۳۹۸ به رقم ۴۱,۳ میلیارد دلار (۱۳۵ میلیون تن) رسیده و صادرکنندگان کشور تولیدات خود را به بیش از ۱۰۰ کشور جهان ارسال کرده‌اند. قابل ذکر است که از این میزان، ۵۷ میلیون تن مربوط به محصولات زنجیره فولاد به ارزش ۹ میلیارد دلار بوده است. علاوه بر این، در سال ۱۳۹۸ واردات معادل ۴۳,۷ میلیارد دلار بوده (۲۵ میلیون تن) است. در این سال، ترکیب کالاهای وارداتی به صورت کالاهای سرمایه‌ای (۱۰,۶ درصد)، سرمایه‌ای ضروری (۳ درصد)، کالاهای مصرفی (۸,۱ درصد)، مصرفی ضروری (۹,۳ درصد)، واسطه‌ای (۱۹,۵ درصد)، واسطه‌ای ضروری (۴۷,۸ درصد) و سایر اقلام (۱,۷ درصد) است. براساس ترکیب واردات رسمی، در حال حاضر واردات معطوف به کالاهای ضروری مورد نیاز کشور است؛ به‌نوعی که عدم واردات آنها به کشور می‌تواند تولید و تامین اقلام ضروری را با مشکل مواجه کند.

سهام ده کشور نخست شریک صادراتی ایران ۸۵ درصد و سهم سه کشور چین، عراق و ترکیه حدود ۵۷ درصد است که این امر نشان دهنده تمرکز در شرکای صادراتی است. همچنین سهم ده کشور نخست در واردات ۸۳ درصد و سهم سه کشور چین، امارات متحده عربی و ترکیه حدود ۵۸ درصد است که نشان از تمرکز بالا در مبادی وارداتی به کشور دارد.

تجارت غیررسمی و قاچاق معکوس؛ بر اساس آخرین اطلاعات ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قاچاق کالا در سال ۱۳۹۷ حدود ۱۲.۵ میلیارد دلار برآورد شده است که حجم قابل توجهی نسبت به واردات رسمی در کشور محسوب می‌شود. علاوه بر این، با توجه به شکاف میان نرخ ارز رسمی و نرخ ارز بازار ثانویه و غیررسمی، پدیده قاچاق معکوس نیز در ارتباط با برخی از کالاهای مشمول ارز رسمی مشاهده شده است.

تغییرات نرخ ارز؛ همزمان با برخی از محدودیت‌های دولت در تامین و انتقال ارز ۴۲۰۰۰ ریالی برای کالاهای اساسی، نرخ ارز در بازار ثانویه در یکسال اخیر با افزایش قابل توجهی بیش از ۲ برابر روبرو شد. این امر، از طریق افزایش قیمت کالاهای وارداتی مصرفی و نیز قیمت نهاده‌های وارداتی تولید (با توجه به اینکه عمده این کالاها با ارز نیمایی تامین می‌شدند) به افزایش قیمت شاخص تولیدکننده و در نهایت تورم مصرف‌کننده منجر شده است.

شاخص قیمت تولیدکننده؛ شاخص کل تولیدکننده در سال ۱۳۹۸ معادل ۴۷.۵ درصد و زیرشاخص بخش صنعت ۴۱.۸ درصد و بخش معدن ۴۵.۵ درصد نسبت به سال ۱۳۹۷ رشد داشته است. لازم به ذکر است که بیشترین رشد شاخص قیمت تولیدکننده مربوط به زیربخش صنعت بوده است. بخشی از این افزایش مربوط به افزایش هزینه‌های تولید و قیمت نهاده‌های تولیدی ناشی از افزایش نرخ ارز و بخشی نیز ناشی از رشد قیمت‌های بین‌المللی کالاها و نهاده‌های وارداتی در این سال بوده است.

شاخص قیمت مصرف‌کننده؛ نرخ تورم مصرف‌کننده در دوازده ماهه منتهی به اسفند ماه سال ۱۳۹۸ برابر با ۳۴.۸ درصد بوده که رشد تورم در این بازه زمانی عمدتاً ناشی از افزایش تورم گروه کالای خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات (۴۲.۶ درصد) بوده است. همچنین نرخ تورم در خرداد ماه سال ۱۳۹۹ معادل ۲۷.۸ درصد بوده است.

- افزایش بیش از ۳۴ درصدی تورم و افزایش بیش از ۴۱ درصدی شاخص بهای تولیدکننده که بخش قابل توجهی از آن به علت تحولات متغیرهای کلان (نرخ ارز، کسری بودجه، نرخ بنزین، دستمزد و ...) و خارج از حیطه وظایف این وزارتخانه است، نشان‌دهنده تشدید فشار هزینه‌ای به خانوارها (کاهش ۷.۷ درصدی مصرف خصوصی) و تولیدکنندگان در کشور است.

- براساس گزارش بانک مرکزی، تورم ۱۲ ماهه اقلام مشمول ارز ۴۲۰۰۰ ریالی حدود ۲۵ درصد بوده که کمتر از تورم کل بوده است.

میزان اثرگذاری متغیرهای کلان بر شاخص‌های قیمت و تورم؛

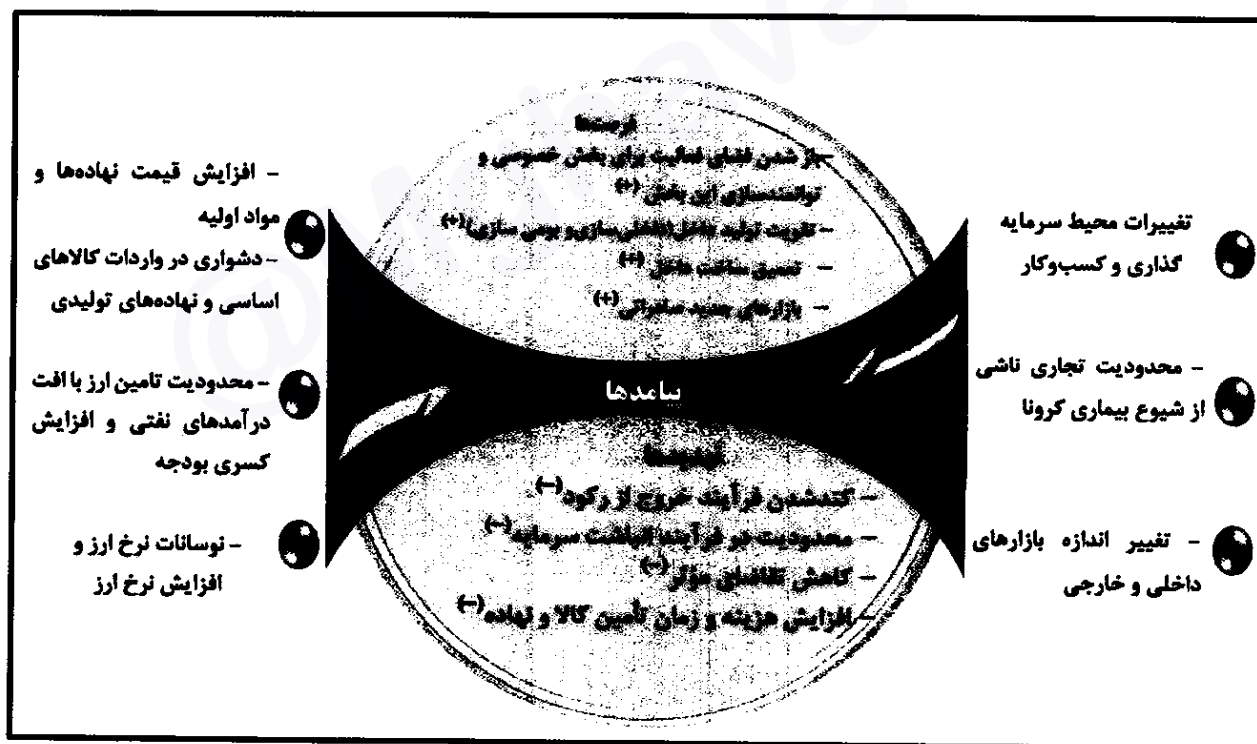
۵	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی نقدینگی بر تورم
۴.۴	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی شاخص قیمت کالاهای وارداتی بر تورم
-۴.۶	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی تولید ناخالص داخلی بر تورم
-۲.۵	میزان تأثیرگذاری ۱۰ درصد کاهش واردات کالاهای واسطه‌ای بر رشد صنعتی
۸.۱	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی نرخ ارز بر شاخص قیمت کالاهای وارداتی
۴.۶	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی نرخ ارز بر شاخص قیمت تولیدکننده (PPI)
۴	تأثیر افزایش ۱۰ درصدی نرخ ارز بر شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)

ماخذ: معاونت طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت - موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

اهم کانال‌های اثرگذار تحولات محیط پیرامونی و داخلی بر اقتصاد ایران

اهم پیامدهای تحولات محیط پیرامونی و داخلی بر فعالیت‌های بخش صنعت، معدن و تجارت

عملکرد تولید و تجارت با تاکید بر فصل اول سال ۱۳۹۹

تجارت در فصل اول سال ۱۳۹۹

صادرات:

- ۶,۳ میلیارد دلار / ۲۱,۹ میلیون تن
- رشد ۲ درصدی متوسط قیمت کالای صادراتی نسبت به مدت مشابه سال قبل
- سهم ۶۰ درصدی کشورهای همسایه در صادرات

واردات:

- ۷,۶ میلیارد دلار / ۸,۹ میلیون تن
- کاهش ۲۶ درصدی متوسط قیمت کالاهای وارداتی نسبت به مدت مشابه سال قبل
- افزایش مصنوعیت ریفنهای تعرفه‌ای به ۲۵۰۰ ریف

کل تجارت:

- ۱۳,۹ میلیارد دلار / ۳۰,۸ میلیون تن
- بازگشایی ۸۰ درصد از مرزهای تجاری کشور

اقدام عمده صادراتی در فصل اول سال ۱۳۹۹

- پتروشیمی: ۹۴۴,۳ میلیون دلار
- پلی‌اتیلن گرید فیلم: ۲۴۱ میلیون دلار
- کاتد مس: ۱۸۳ میلیون دلار
- متانول: ۱۸۲ میلیون دلار
- شمش آهن و فولاد غیرمزوج: ۱۰۹ میلیون دلار
- سایر محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیرمزوج: ۱۳۲ میلیون دلار
- اوره: ۱۵۰ میلیون دلار

شرکت‌های دانش بنیان در فصل اول سال ۱۳۹۹

- کل شرکت‌های دانش بنیان تأیید شده: ۳۵۰ عدد
- کل شرکت‌های تأیید شده دانش بنیان صنعتی: ۱۶۰ عدد

احیاء و فعال سازی معادن کوچک

- شناسایی ۴۴۹۴ معدن غیرفعال
- احیاء ۱۴۶ معدن غیرفعال تا کنون
- انجام اقدامات کلیدی برای ۱۰۲۰ معدن
- معرفی ۱۲ بلوک معدنی در استان
- انعقاد ۳۲ تفاهتنامه در فعالیتهای مرتبط با حوزه معدن

تنظیم بازار

- تعیین تدارک و توزیع ملیانه قریب به ۱ میلیون تن کندم موره نیاز کشور
- تعیین تدارک و توزیع کالاهای اساسی موره نیاز جهت اجرای طرح‌های تنظیم بازار در دوران کرونا و ایام برصرف ماه مبارک رمضان و پایانی سال به میزان ۲۸۵ هزار تن شکر، ۲۲۵ هزار تن روغن خام و ۳۲۲ هزار تن برنج
- طرح تعدیل بازرسی و نظارت بر بازار در قالب انجام ۷۲۵ هزار موره بازرسی از مراکز خرید و کلان فروش در سه ماهه اول ۱۳۹۹
- توزیع کالا در راستای مدیریت بازار و کمک‌های هوشانه مدیریت و کاهش قریب به ۷ میلیون تن ذخایر راهبردی کالاهای اساسی کشور
- تکمیل زنجیره عرضه بخش کشاورزی در قالب برنامه‌های خرید تضمینی محصولات کشاورزی (حدود ۵ میلیون تن کندم در سه ماهه اول سال ۱۳۹۹ و پرداخت ۸۰ درصدی منابع مالی به کندم‌کاران - تعیین بیش از ۲۸۲ هزار تن ماله روهنی در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی)

رشد تولید محصولات منتخب در فصل اول سال ۱۳۹۹

- ماشین لباسشویی: ۱۱۵,۱ درصد
- انواع تلویزیون: ۴۹,۴ درصد
- شمش آلومینیوم: ۳۱,۸ درصد
- لاستیک خودرو: ۳۰,۱ درصد
- وانگ: ۲۲,۹ درصد
- سیمان: ۱۰,۲ درصد
- انواع سواری: ۸,۴ درصد
- یخچال و فریزر: ۷ درصد
- پتروشیمی: ۶,۷ درصد
- کمپاین: ۵,۷ درصد
- فولاد خام: ۵,۵ درصد
- کامیون: کابینت و کشتنده: ۴,۹ درصد
- آلومینا: ۲,۳ درصد
- کفد مس: ۱,۹ درصد
- تراکتور: ۱,۱ درصد

راه اندازی و افتتاح طرح‌ها و پروژه‌های نیمه تمام در سال جهش تولید

- بهره‌برداری از تعداد ۲۸ طرح در پوش تولید - تنام امید در ۱۰ استان
- افزایش سرمایه گذاری و اشتغال مستقیم به ترتیب به میزان ۲۰ هزار میلیارد تومان و بیش از ۵۲۰۰ نفر
- افزایش ظرفیت تولید در حوزه صنعت و معدن:
 - مواد اولیه صنایع شیشه و شونده: ۶۰ درصد
 - ام دی اف: ۲۵ درصد
 - لی اتان و محصولات پایین دست: ۲۱ درصد
 - نشاسته و گلوکز: ۹ درصد
 - زنجیره فولاد: ۷ درصد

عملکرد در تولیدات مربوط به کرونا

- افزایش ۸ برابری تولید مواد ضد عفونی کننده
- افزایش ۳۰ برابری تولید ماسک تنفسی
- افزایش دو برابری تولید الکل
- افزایش ۲,۸ برابری تولید انواع دستکش
- افزایش ۱۰۰۰ برابری تولید محافظ صورت
- افزایش ۱,۴ برابری تولید مایع دستشویی
- افزایش ۳۳ درصدی تولید صابون
- افزایش ۸۶۰ برابری تولید کان لمینت شده و لباس یکسره

برنامه ریزی و عقد تفاهت نامه مربوط به تعمیق ساخت داخل / بومی سازی تولید

- میزهای ساخت داخل (۹۹۳ میلیون یورو)، توسعه عمق ساخت داخل و تبدیل خرید خارج به داخل (۳۰۵ میلیون یورو)
- تفاهتنامه‌های وزارت صمت و راه اندازی خط تولید نخال (۱۲۴۶ میلیون یورو)
- صرفه جویی ارزی در صنایع معدنی (۱۵۲,۸ میلیون یورو)
- سایر (۷۰۵,۷ میلیون یورو)

نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید (SWOT)

نقاط ضعف	
۱	همسو نبودن کامل سیاست‌های کلان با سیاست‌های توسعه صنعتی، معدنی، تجاری و فناوری
۲	سهم محدود کالاهای با فناوری بالا در تولید و صادرات تنوع‌پذیری پایین کالاهای صادراتی (کالایی، کشوری و شرکتی)، مقیاس کوچک تولید و ماندگاری محدود کالاهای صادراتی
۳	بهره‌وری پایین عوامل تولید در بخش صنعت، معدن و تجارت کمبود نقدینگی و عدم بهره‌مندی از ابزارهای نوین تامین مالی زیر ظرفیت کار کردن صنایع و وجود واحدهای صنعتی نیمه فعال و غیرفعال
۴	وابستگی تولید به واردات نهاده‌ها، کالاهای واسطه‌ای و ماشین‌آلات و برخی از فناوری‌های نوین
۵	ناهماهنگی بین زیرساخت‌های تجاری در ارتباط با توسعه همزمان صادرات و ظرفیت‌های تولیدی شبکه نبودن و تکمیل نبودن سامانه‌ها
۶	بالا بودن تجارت غیررسمی و قاچاق
۷	آموزش‌های غیر اثربخش در حوزه صنعت، معدن و تجارت و عدم رسوخ دانش فنی در حوزه صنعت
۸	ضعف در مهارت دانش‌آموختگان برای ورود به بازار

نقاط قوت	
۱	برخورداوری از موقعیت جغرافیایی و مرزی، اقلیمی و استراتژیک در منطقه و دسترسی به بازارهای بزرگ پیرامونی
۲	دسترسی مناسب به نهاده‌های تولیدی مهم از انرژی وجود ذخایر غنی معدنی (بالاخص در زنجیره فلزات اساسی) با صرفه مقیاس بین‌المللی و توانمندی صادراتی
۳	وجود زیرساخت‌های فیزیکی و سامانه‌های اطلاعاتی در حوزه‌های تولیدی و تجاری
۴	برخورداوری از تشکلهای نظام‌مند بخش خصوصی و تعاونی در بخش‌های مختلف (اتاق‌های بازرگانی، اتاق تعاون، اتاق اصناف و خانه صنعت، معدن و تجارت)
۵	برخورداوری از ظرفیت‌های مناسب تجارت الکترونیکی و فناوریانه
۶	برخورداوری از شبکه‌های توزیع مویرگی اصناف، شبکه گسترده فروشگاه‌های زنجیره‌ای و همچنین صنایع کوچک و متوسط
۷	برخورداوری از نیروی انسانی تحصیل‌کرده برخوردار از واحدهای تحقیق و توسعه و مراکز رشد
۸	برخورداوری از ظرفیت‌های مناسب شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپی

تهدیدها	
۱	محدودیت دسترسی به ارز و نقل و انتقالات مالی
۲	محدودیت‌های بین‌المللی و اعمال تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور
۳	پایین بودن تعاملات اقتصادی دوچند جانبه در سطح بین‌المللی و کارکردهای غیراقتصادی پیمان‌های اقتصادی و بین‌المللی
۴	کمبود سرمایه مکنی در کشور و خطوط اعتباری بین‌المللی جهت اجرای طرح‌های بزرگ مقیاس
۵	محدودیت‌های ناشی از کرونا بر کاهش تولید و تجارت داخلی و خارجی
۶	زیرساخت‌های محدود فرهنگی در استفاده از کالاها و برندهای ایرانی در سطح جامعه
۷	بازدهی بالای بازارهای موازی و غیرمولد و هدایت نقدینگی به این بازارها
۸	همچنان نبودن محیط کسب‌وکار از منظر اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برای خصوصی‌سازی در اجرای اصل (۴۴) قانون اساسی

فرصت‌ها	
۱	امکان تبادلات اقتصادی و تجاری با کشورهای منطقه
۲	وجود بازار گسترده پیرامونی و تقاضا برای کالای‌های ایرانی در بازارهای اطراف با اندازه ۱۲۰۰ میلیارد دلار
۳	وجود بسترهای زیرساختی در کشورهای منطقه برای ترانزیت کالا، مسافر و مبادله انرژی با قیمت‌های اقتصادی
۴	امکان بهره‌برداری از مزیت‌های تجاری، اقتصادی و سرمایه‌گذاری جاده ابریشم (یک کمربند - یک راه)
۵	فرصت بی‌نظیر رشد و ارتقای تولید با خروج شرکت‌های رقیب خارجی
۶	همسایگی با ۱۵ کشور با اقتصادهای مشابه و عمدتاً مسلمان (همچون غذای حلال) و امکان تامین نیازهای تجاری و اقتصادی آنان
۷	افزایش تقاضا برای برخی از کالاها و محصولات ناشی از کرونا
۸	بهره‌مندی از ظرفیت موافقتنامه‌های اقتصادی بین ایران و کشورهای منطقه (مانند اوراسیا)

جهت گیری های اسناد بالادستی در ارتباط با فعالیت های بخش صنعت، معدن و تجارت

مستفرد از سیاست های کلی نظام و بیانیه گام دوم انقلاب؛ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی؛ سیاست های کلی صنعت؛ سیاست های کلی معدن؛ سیاست های کلی تشویق سرمایه گذاری؛ سیاست های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی؛ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی؛ سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف؛ سیاست های کلی اشتغال؛ سیاست های کلی علم و فناوری و سیاست های کلی محیط زیست ...

مستفرد از قوانین؛ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور؛ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن ها در امر صادرات؛ قانون برنامه ششم توسعه و قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی؛ قانون تجارت؛ قانون نظام صنفی؛ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز؛ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار؛ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان؛ قانون تعزیرات حکومتی؛ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی؛ ...

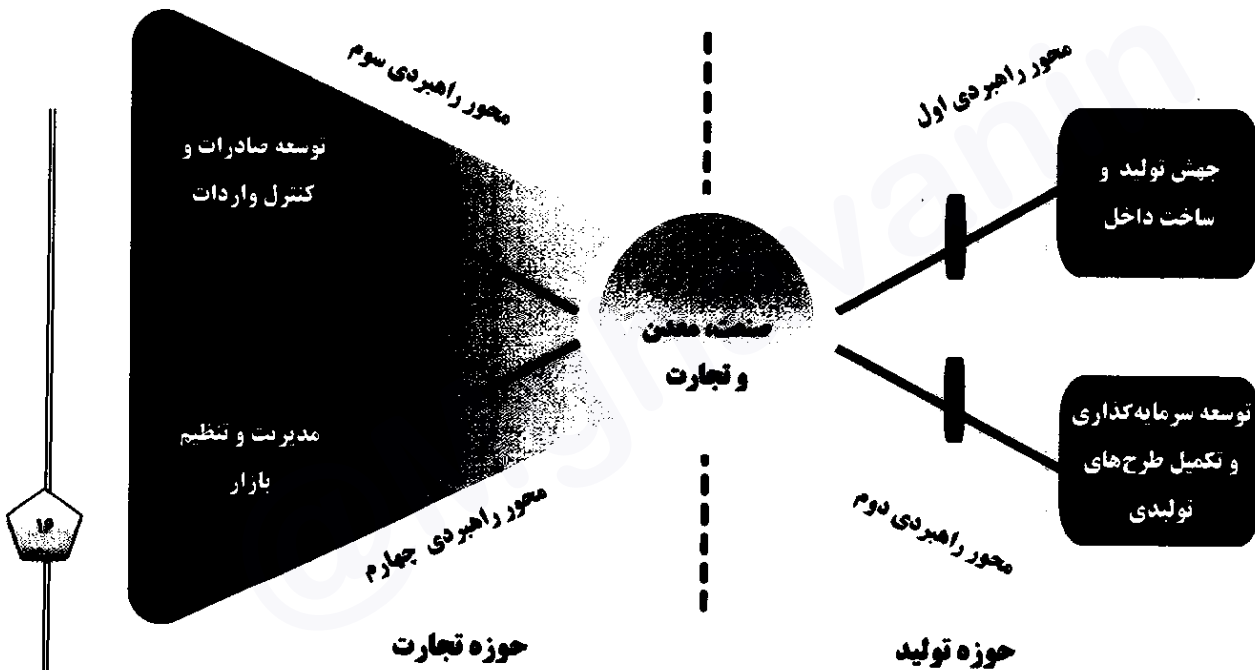
اهم جهت گیری کلی اسناد	اهم بولتن های مورد تأکید
ارتقاء فناوری و تکمیل زنجیره ارزش	<ul style="list-style-type: none"> پهناوری اقتصاد دانش بنیان، پیاده سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری؛ افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان؛ افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش؛ ارتقاء سطح فناوری صنایع کشور و دستیابی به فناوری های پیشرفته و راهبردی.
توسعه صنعتی	<ul style="list-style-type: none"> افزایش سهم بخش صنعت در تولید داخلی و افزایش ارزش افزوده بخش صنعت؛ دستیابی به رشد مطلوب سرمایه گذاری صنعتی و افزایش توان رقابت پذیری صنعتی؛ افزایش بهره وری عوامل تولید به ویژه نیروی کار و سرمایه؛ ایجاد خوشه های صنعتی از طریق تقویت صنایع کوچک و متوسط و برقراری پیوند آن ها با صنایع بزرگ.
توسعه معدنی	<ul style="list-style-type: none"> ارتقاء سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص ملی؛ دستیابی به فناوری های نوین و ارتقاء سطح آموزش و پژوهش در بخش معدن؛ توسعه صادرات مواد معدنی فرآوری شده؛ جذب و جلب دانش و منابع و امکانات داخلی و خارجی در زمینه اکتشافات معدنی؛ تأمین مواد مورد نیاز صنایع داخلی کشور با تأکید بر تکمیل ظرفیت زنجیره ارزش افزوده مواد معدنی.
ارتقاء رقابت پذیری و توسعه صادرات	<ul style="list-style-type: none"> ارتقاء سطح رقابت پذیری با تأکید بر توسعه قابلیت های فناوری و انتقال نقطه اتکاء مزیت های نسبی از مواد اولیه و خام به توانایی های فناورانه (تکنولوژیک) و خلق مزیت های رقابتی؛ رشد مستمر صادرات کالا و خدمات صنعتی کشور؛ بالا بردن قدرت رقابت و افزایش بهره وری عوامل تولید به ویژه نیروی کار و سرمایه؛ کاهش هزینه ها، بهبود کیفیت تولید و افزایش پوشش استاندارد برای محصولات تولید داخل؛ بهبود مستمر فضای کسب و کار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت پذیری بازارها؛ حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و خالص ارزآوری مثبت؛ اولویت دادن به حوزه های راهبردی، صنعتی و افزایش ضریب نفوذ فناوری های پیشرفته در آن ها؛ تقویت دیپلماسی اقتصادی؛ تشویق سرمایه گذاری خارجی برای صادرات و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها؛ ایجاد ثبات نسبی در تدوین قوانین و مقررات بخش صادراتی.
ارتقاء توان تولید و مدیریت واردات	<ul style="list-style-type: none"> کاهش وابستگی به واردات به ویژه در کالاهای استراتژیک؛ افزایش تولید کالاها و خدمات اساسی و نهاده ها؛ دستیابی به خودکفایی در زمینه کالاهای راهبردی؛ مدیریت مصرف و واردات و افزایش وسعت بازار کالاها و کاهش قاچاق.
بهبود معیشت، مدیریت بازار و بهبود چرخه توزیع کالا	<ul style="list-style-type: none"> ساماندهی جریان گردش کالا از تولید تا مصرف و کارآمد کردن نظام توزیع کالاها و خدمات؛ جلوگیری از ایجاد انحصار در چرخه تولید و تجارت تا مصرف؛ ایجاد بانک اطلاعاتی جامع مورد نیاز تولید کنندگان و مصرف کنندگان؛ توسعه تجارت الکترونیکی و گسترش به کارگیری روش های نوین تجارت؛ توسعه زیرساخت های لازم برای گسترش تجارت الکترونیک.
آمایش، مناطق / استان های مرزی	<ul style="list-style-type: none"> توسعه متوازن صنعتی؛ توجه به قابلیت ها و مزیت های منطقه ای در انجام برنامه ریزی های اقتصادی به ویژه استان های مرزی؛ جهش سرمایه گذاری در استان های مرزی.
تقویت نقش تشکلهای غیردولتی (اتاق بازرگانی، اتاق تعاون، اتاق اصناف، خانه صنعت، معدن و تجارت و ... و مردم نهاد/ NGOها)	<ul style="list-style-type: none"> تعمیر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه به سیاست گذاری و هدایت و نظارت؛ توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد؛ توسعه تشکلهای تخصصی و افزایش نقش آن ها در تصمیم سازی ها؛ کاهش مداخله دولت در تصمیم گیری فعالان اقتصادی؛ آمادگی بنگاه های داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با قواعد تجارت جهانی.
موضوعات خاص مورد تأکید قانون برنامه ششم توسعه	<ul style="list-style-type: none"> موضوعات زیست محیطی؛ آب و محیط زیست؛ موضوعات مکان محور؛ توسعه سواحل مکران، اروند و بازآفرینی بافت های ناکارآمد شهری، بافت های تاریخی و مناطق روستایی؛ موضوعات خاص بخشی؛ معدن و صنایع معدنی، کشاورزی، گردشگری، عبوری (توانزیت) و حمل و نقل ریلی، فناوری نوین، توسعه و کارپست علم و فناوری و انرژی؛ موضوعات کلان افراختنی؛ بهبود محیط کسب و کار، اشتغال، فضای مجازی، بهره وری تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا، بیمه های اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوق های بیمه ای و بازنگری و ...

رویکردهای حاکم بر برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت
 براساس مقتضیات زمانی و جهت‌گیری‌های اسناد بالادستی و قوانین مرتبط، رویکردهای زیر در برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت براساس هماهنگی و انسجام میان معاونت‌ها، سازمان‌ها در سطح ملی و استانی مورد تأکید است:

حوزه	محورهای راهبردی	رویکردها
تولید	جهش تولید و ساخت داخل	<ul style="list-style-type: none"> - افزایش تاب‌آوری و بهبود اقتصاد ملی و رفع وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی با افزایش توان تولید ملی؛ - توسعه بومی‌سازی قطعات و تجهیزات و فناوری‌های به‌روز و نوین در تولید؛ - ایجاد تغییر محسوس در معیشت آحاد جامعه؛ - حمایت از تولید داخلی و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های خالی واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی؛ - توسعه و تقویت صنوف تولیدی، صنایع کوچک و متوسط در کنار صنایع پیشران (بزرگ)؛ - صیانت از منابع ارزی کشور و هدایت منابع جهت تقویت تولید داخل؛ - توسعه و احیای فعالیت‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی؛ - حمایت از کالای تولید ایرانی و برند ایرانی؛ - بسیج امکانات و منابع مالی و غیرمالی.
		<ul style="list-style-type: none"> - افزایش توان اقتصاد در برابر پیامدهای شوک‌های پیرامونی در حوزه‌های تولید (صنعت و معدن) و تجارت؛ - توسعه و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمامی با اولویت طرح‌های بالای ۸۰ درصد؛ - توسعه متوازن زنجیره تولید و استفاده از ظرفیت‌های خالی و ظرفیت‌سازی در صنایع و معادن کشور؛ - کاهش وابستگی به واردات کالاهای اولویت‌دار و گلوگاهی و افزایش تولید محصولات صادراتی صنعتی؛ - تقویت ارتباط با مراکز دانشگاهی، تحقیقاتی و پژوهشی برای حل مسائل مرتبط با تجارت داخلی و خارجی.
توسعه سرمایه‌گذاری و تکمیل طرح‌های تولیدی	توسعه صادرات و کنترل واردات	<ul style="list-style-type: none"> - تحقق جهش تولید با حمایت از تولید رقابت‌پذیر (درونزا) و صادراتی (برونگرا)؛ - افزایش ارزآوری ناشی از صادرات غیرنفتی برای نیازهای وارداتی؛ - توسعه بلوک‌های جدید صادراتی با تأکید بر برش‌های کالایی، کشوری، استانی و بازارهای هدف؛ - تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های موافقتنامه‌های ترجیحی، اتحادیه‌ها و ظرفیت‌های کشورهای همسایه؛ - اعمال محدودیت بر صادرات مواد خام به همراه توسعه صادرات محصولات نهایی با ارزش افزوده بالا؛ - توسعه صادرات صنایع پایین‌دستی و تبدیلی؛ - مدیریت واردات با تأکید بر ممنوعیت واردات کالاهای لوکس و غیرضروری و مشابه ساخت داخل؛ - کاهش تجارت غیررسمی (قاچاق) در راستای حمایت از تولید داخل؛ - چابک‌سازی فرآیندهای صادراتی و ارتقاء نظامات پشتیبان صادرات؛ - ایجاد هماهنگی میان تنظیم بازار داخلی، مدیریت واردات و توسعه صادرات؛ - استفاده حداکثری از ظرفیت‌های استان‌ها و بازارچه‌های مرزی، مناطق آزاد و ...؛ - بهره‌گیری بیشتر از نقش تشکلهای بخش خصوصی و تعاونی‌ها در توسعه صادرات.
		<ul style="list-style-type: none"> - تأمین معیشت و سفره عمومی مردم با تأکید بر کالاهای اولویت‌دار (اساسی و ضروری) و نهادهای تولیدی؛ - ذخیره‌سازی راهبردی و احتیاطی در خصوص کالاهای اولویت‌دار؛ - ساماندهی بازارهای کالاهای بادوام همچون خودرو، لوازم خانگی و ...؛ - کاهش هزینه‌های مبادله در فرآیند توزیع؛ - گسترش و نفوذ استفاده از فناوری‌های نوین و ظرفیت استارت‌آپ‌ها در تنظیم بازار؛ - گسترش زیرساخت‌های تجاری و لجستیکی همگام با توسعه ظرفیت‌های تولیدی؛ - رصد و پایش موجودی و قیمت کالا به‌عنوان دو شاخص کلیدی تنظیم بازار؛ - چابک‌سازی شبکه توزیع و دسترسی گسترده به شبکه مویرگی در توزیع کالا؛ - افزایش شفافیت و اطلاع‌رسانی در بازار با استفاده از ابزارهایی همچون پرچسب کالا و ...؛ - تسهیل دسترسی به آمار و اطلاعات با تکمیل سامانه‌های مرتبط با تولید، قیمت، تجارت و ...؛ - تأکید بر نظارت و بازرسی با هدف پیشگیری از تخلفات در بازار و اجرای طرح‌های نظارتی و بازرسی ویژه در مناسبت‌ها؛ - تقویت نقش تشکلهای بخش خصوصی، تعاونی‌ها و تشکلهای مردم‌نهاد در تصمیم‌سازی سیاست‌های تنظیم بازار؛ - تعامل مستمر با رسانه‌ها با هدف اطلاع‌رسانی به هنگام و مؤثر.

ماموریت‌ها در بخش صنعت، معدن و تجارت

- ❖ سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری در حوزه‌های صنعت، معدن و تجارت؛
 - ❖ ارتقاء توان تولید ملی براساس استفاده حداکثری از ظرفیت‌های بومی؛
 - ❖ توسعه تولیدات رقابتی صنعتی و معدنی و صادرات غیرنفتی برای رهایی از اقتصاد نفتی؛
 - ❖ افزایش تاب‌آوری اقتصاد در مقابل تکانه‌های بیرونی از طریق رهایی از درآمدهای نفتی؛
 - ❖ ارتقاء فناوری، توسعه و تکمیل زنجیره‌های ارزش از حیث عمق و سطح؛
 - ❖ توانمندسازی بخش خصوصی؛
 - ❖ ایجاد اشتغال پایدار صنعتی، معدنی و تجاری و استقلال صنعتی؛
 - ❖ توسعه زیرساخت‌های تولیدی و تجاری؛
 - ❖ حفظ تعادل و تراز ارزی بخش صنعت، معدن و تجارت؛
 - ❖ تقویت تولید در مناطق محروم و تجارت با تاکید بر استان‌های مرزی؛
- حوزه‌های اصلی و محورهای راهبردی برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت

اهم برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت
الف. حوزه تولید (صنعت و معدن)

محور راهبردی اول: جهش تولید و ساخت داخل

برنامه ۱: برنامه ساخت اقلام گلوگامی صنعت و تقویت نهضت ساخت داخل

اقدامات:

۱. تداوم و توسعه میزهای ساخت داخل در استان‌های کشور (برگزاری ۳۱ نمایشگاه ساخت داخل در استان‌ها) و برگزاری نمایشگاه‌های عرضه مستقیم کالاهای ساخت داخل در تمامی شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور (جایگزینی ۳,۲ میلیارد دلار تولید به جای واردات)؛
۲. داخلی‌سازی تجهیزات، قطعات و مواد اولیه مصرفی در زنجیره صنایع فولاد، مس و آلومینیوم؛
۳. حمایت از ساخت داخل تجهیزات و قطعات دارای صرفه مقیاس اقتصادی تولید؛
۴. ایجاد صندوق حمایت از ساخت داخل (با بهره‌گیری از ظرفیت‌های صندوق‌های مالی زیرمجموعه وزارتخانه)؛
۵. برنامه‌ریزی برای طراحی و ساخت پلتفرم مشترک با مشارکت دانشگاه‌ها و خودروسازان در راستای کاهش بهای تولید و افزایش تیراژ؛
۶. برنامه‌ریزی جهت تولید خودروهای برقی/هیبریدی (۱۵ هزار دستگاه) و موتورسیکلت برقی (۵۰ هزار دستگاه)؛
۷. حمایت از توسعه و نوسازی صنایع، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و محصولات کم‌بازده مصرفی (پند ب و ح ماده ۴۶ قانون برنامه ششم)؛
۸. حمایت از نوسازی، تامین و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی سنگین و ریلی (تولید بیش از ۲۵ هزار دستگاه کامیون، کشنده، اتوبوس و مینی‌بوس و تولید ۲۱۸۰ دستگاه انواع واگن باری، مسافری و لوکوموتیو- ماده ۵۴ قانون برنامه ششم)؛
۹. برنامه‌ریزی برای توسعه صنایع دریایی با اولویت ساخت شناور؛
۱۰. حمایت از صنوف تولیدی پشتیبان صنایع پیشران؛
۱۱. ترویج فرهنگ استفاده از کالاهای ساخت داخل (تقویت نام و نشان تولید ایرانی)؛

برنامه ۲: استمرار و توسعه تولید و حفظ اشتغال

اقدامات:

۱۲. فعال‌سازی واحدهای راکد صنعتی دارای مزیت (۱۵۰۰ واحد صنعتی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و ۷۰۰ واحد در خارج شهرک‌های صنعتی)؛
۱۳. فعال‌سازی ظرفیت‌های خالی واحدهای صنعتی (افزایش ظرفیت بهره‌برداری از ۵۲,۵ به ۶۵,۵ درصد)؛
۱۴. توسعه صنایع کوچک و متوسط و پیوند آن‌ها با صنایع بزرگ (پیوند حداقل ۵۰۰ SME با واحد بزرگ، تکمیل ۴۰ خوشه صنعتی و خاتمه ۱۰ خوشه در حال اجرا)؛
۱۵. حمایت از ایجاد و توسعه شهرک‌های صنعتی تخصصی/غیرتخصصی و تامین ملزومات و زیرساخت‌های آن؛
۱۶. رفع گلوگاه‌های داخلی تولید و افزایش هماهنگی با سایر وزارتخانه‌ها جهت رونق تولید با استفاده از ظرفیت ستاد تسهیل و رفع موانع تولید؛
۱۷. برنامه‌ریزی برای تحریک تقاضای خرید ۴۰ درصد تولید داخلی لوازم خانگی و فرش؛

برنامه ۳: توسعه تولیدات معدنی و صنایع معدنی

اقدامات:

۱۸. تولید ۳۰,۷ میلیون تن فلزات اساسی شامل ۳۰ میلیون تن فولاد خام، ۲۵۵ هزار تن مس کاتد و ۴۵۰ هزار تن آلومینیوم؛
۱۹. احیاء و فعال‌سازی معادن کوچک مقیاس و راه‌اندازی معادن غیرفعال و راکد؛ (احیاء و فعال‌سازی ۱۰۲۰ معدن در کشور، احداث ۲۵ کارخانه فرآوری و افزایش تولیدات معدنی به بیش از ۳۰۰ میلیون تن)؛
۲۰. توسعه فعالیت‌های اکتشافی بر پایه تأمین پایدار اطلاعات پایه (شناسایی و پی‌جویی پهنه‌ها و اکتشافات بیش از ۱۲۰ هزار کیلومتر مربع؛ تکمیل چرخه ژئوفیزیک به میزان ۱۵۰ هزار کیلومتر خطی؛ تولید حداقل ۵۰ ورقه اطلاعات پایه زمین‌شناسی و انجام ۱۰۰ هزار متر حفاری)؛
۲۱. توسعه فعالیت‌های زیرساختی در بخش معدن؛
۲۲. تکمیل زنجیره ارزش صنایع معدنی با اولویت صنایع فلزی و کانی‌های غیرفلزی (جزء ۲ بند الف ماده ۴۳)؛
۲۳. تجهیز و نوسازی معادن (تجهیز و نوسازی تعداد ۵۶۳ معدن از طریق جایگزینی ماشین‌آلات فرسوده)؛
۲۴. تجهیز معادن با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی؛
۲۵. ارایه اطلاعات اکتشافی موردنیاز بخش خصوصی با هدف جذب سرمایه‌گذار و توسعه معدن؛
۲۶. تفویض اختیارات شورای عالی معادن به استان‌ها.

برنامه ۴: تسهیل فرآیند تأمین مواد اولیه و نهاده‌های مورد نیاز تولید

اقدامات:

۲۷. تسهیل فرآیند تأمین مواد اولیه مورد نیاز صنایع پایین‌دست همزمان با توسعه صادرات غیرنفتی؛
۲۸. تسهیل واردات نهاده‌های تولیدی واحدهای صنعتی با همکاری نهادهای ذی‌ربط؛
۲۹. بهره‌گیری از ابزار ورود موقت برای شتاب دادن به تأمین نیازهای واحدهای تولیدی؛
۳۰. تأمین نهاده‌ها و کالاهای واسطه‌ای مورد نیاز برای تکمیل خودروهایی نیمه‌تمام و ایفای تعهدات به مشتریان و ارتقاء کیفیت خودروهایی تولیدی (ماده ۵۶ قانون برنامه ششم)؛
۳۱. گسترش روش‌های تهاتری (صادرات در برابر واردات) و خریدهای اعتباری در واردات نهاده‌های مورد نیاز؛ (تهاتر ۵ میلیارد دلاری کالاهای اساسی، نهاده‌های تولیدی و مواد اولیه، تجهیزات و قطعات تولیدی)؛

برنامه ۵: متنوع‌سازی تأمین نقدینگی و منابع مالی

اقدامات:

۳۲. بهره‌گیری از ظرفیت تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و منابع ریالی صندوق توسعه ملی برای تأمین مالی بخش صنعت و معدن با هدف جهش تولید؛
۳۳. تأمین مالی و سرمایه‌گذاری تأمین و تولید اقلام گلوگاهی (با استفاده از ظرفیت سامانه بهین‌یاب)؛
۳۴. پیگیری ارایه تسهیلات بانکی به بخش‌های تولیدی براساس قانون رفع موانع تولید (حداقل ۴۰ درصد)؛
۳۵. حمایت از روش‌های تأمین مالی غیربانکی تولید با بسترسازی برای عرضه سهام شرکت‌های صنعتی و معدنی در بورس؛
۳۶. تقویت نقش بانک‌های صنعت و معدن و توان مالی صندوق‌های حمایتی وزارتخانه در تأمین نقدینگی و منابع مالی تولید؛

محور راهبردی اول: جش تولید و ساخت داخل

۳۷. پشتیبانی از بکارگیری ابزارهای نوین مالی با هدف جذب نقدینگی سرگردان (تامین مالی از طریق ابزارهای نوین به میزان ۱۵ هزار میلیارد تومان)؛
۳۸. حمایت از تامین منابع مالی لازم برای سرمایه‌گذاری ایجاد و توسعه‌ای در پروژه‌های اولویت‌دار وزارتخانه؛
۳۹. بهره‌گیری از ظرفیت سرمایه‌های مردمی و حمایت از راه‌اندازی ۳ هلدینگ سرمایه‌گذاری استانی و تخصصی؛
۴۰. پشتیبانی از تشکیل صندوق پروژه و صندوق زیرساختی در راستای حمایت از تولیدات صنعتی و معدنی؛
۴۱. حمایت از جذب سرمایه‌گذاری خارجی (جذب ۱ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی)؛
۴۲. حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین؛

برنامه ۶: فعال‌سازی و بکارگیری ظرفیت‌های آموزشی و پژوهشی با تاکید بر ساخت داخل و بومی‌سازی

اقدامات:

۴۳. بهبود ارتباط صنعت با دانشگاه/مراکز پژوهشی به‌منظور بومی‌سازی و ساخت داخل تولیدات و تجهیزات صنعتی؛
۴۴. ایجاد ارتباط نظام‌مند و مسئله محور صنعت با مراکز آموزشی و پژوهشی (مساله‌محوری و مهارت‌اندوزی حوزه‌های آموزش و پژوهش)؛
۴۵. گسترش همکاری صنعت و دانشگاه برای افزایش توانمندی‌ها و قابلیت‌های طراحی، تدارک و ساخت تجهیزات ماشین‌آلات صنعتی؛
۴۶. توسعه پایگاه داده‌های علوم زمین؛
۴۷. توانمندسازی، جانشین پروری و پرورش مدیران آینده در وزارت صنعت، معدن و تجارت؛

برنامه ۷: بسترسازی برای کاهش فساد و حجم اقتصاد غیررسمی

اقدامات:

۴۸. همکاری با نهادهای ذی‌ربط در کنترل و مدیریت موثر پدیده قاچاق کالا و بازارهای غیررسمی؛
۴۹. پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات جهت حذف و کنترل انحصارات غیرضرور و به حداقل رساندن تبعیض‌ها و امتیازات بنگاه‌های دولتی و شبه دولتی در برابر بخش خصوصی؛
۵۰. هدفمند کردن مداخلات قیمتی با هدف کاهش تجارت غیررسمی؛
۵۱. ایجاد و توسعه سامانه‌های جامع اطلاعاتی (۲ سامانه جامع اطلاعاتی)؛

برنامه ۱: تکمیل و راه‌اندازی پروژه‌های نیمه‌تمام صنعتی و معدنی

اقدامات:

۵۲. اولویت‌بندی پروژه‌های صنعتی و معدنی و تأمین اعتبار پروژه‌های بالای ۸۰ درصد پیشرفت با تأکید بر مناطق کمتر برخوردار (۳۸۰۰ طرح بالای ۸۰ درصد)؛
۵۳. توسعه و جذب سرمایه‌گذار در تکمیل طرح‌های نیمه تمام (هدایت ۸۰۰ سرمایه‌گذار جدید با ظرفیت‌های موجود)؛
۵۴. تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام صنعتی پیشران و گلوگاهی (تکمیل ۶۰ طرح ملی با اشتغال ۲۵۰۰۰ نفر و تکمیل ۱۲۴ طرح نیمه‌تمام گلوگاهی)؛
۵۵. توسعه سرمایه‌گذاری در طرح‌های معدنی صادرات محور بالاخص محصولات با ارزش افزوده بالا؛
۵۶. هماهنگی میان نهادهای توسعه‌ای وزارتخانه (ایدرو و ایمیدرو) و شهرک‌های صنعتی در تکمیل پروژه‌های نیمه تمام (تکمیل و راه‌اندازی ۲۰۰ طرح صنعتی و معدنی)؛

برنامه ۲: اجرای پروژه‌های اولویت‌دار در تأمین نیاز بازار داخل و توسعه صادرات

اقدامات:

۵۷. تکمیل اجرای پروژه‌های اولویت‌دار اقتصاد مقاومتی با مسئولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت؛
۵۸. ایجاد، تکمیل و توسعه صنایع اولویت‌دار (چادر مشکی، لاستیک سنگین، پوشاک روستایی در ۵ استان...؛
۵۹. افزایش ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی جدید تا صد میلیون تن (جز ۳ بند الف ماده ۴۴)؛
۶۰. سرمایه‌گذاری در اجرای طرح‌های توسعه‌ای مناطق محروم و کمتر برخوردار و مناطق / استان‌های مرزی (۲۷۷ برنامه محرومیت‌زدایی در ۲۱ استان)؛
۶۱. تدوین و اجرای بسته‌های سیاستی درخصوص توسعه و تکمیل زنجیره ارزش صنایع منتخب (نساجی، پوشاک، کفش، چرم، لوازم خانگی، خودرو، لاستیک و پلاستیک، فلزات اساسی، پایین‌دست پتروشیمی، کاغذ) با تکیه بر توان سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی؛

برنامه ۳: رسوخ فناوری و نوآوری و ارتقاء بهره‌وری در بخش صنعت، معدن و تجارت

اقدامات:

۶۲. بکارگیری ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان برای ارتقاء و بهبود تولید سایر شرکت‌ها؛
۶۳. شبکه‌سازی و ارتقاء همکاری‌های افقی و عمودی میان شرکت‌های بزرگ با شرکت‌های دانش‌بنیان (اجرای حداقل ۱۱۰ پروژه در حمایت از رسوخ فناوری)؛
۶۴. حمایت از توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان؛
- ایجاد مسیر سبز (کریدور صادراتی) در سازمان توسعه تجارت؛
- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های جهش صادرات محصولات دانش‌بنیان؛
۶۵. ارتقاء کارکردهای سامانه «توان-ایران» با هدف تجمیع و پیش‌بینی‌پذیر کردن تقاضای فناورانه بخش؛
۶۶. طراحی و استقرار مدل چرخه مدیریت بهره‌وری (حداقل ۲۰ بنگاه بزرگ صنعتی)؛
۶۷. حمایت و هدایت از ایجاد و راه‌اندازی مراکز تبادل فناوری در بخش صنعت در داخل و خارج از کشور؛
۶۸. حمایت از ایجاد مرکز تحول دیجیتال در مواجهه با انقلاب چهارم صنعتی؛
۶۹. ارتقاء بهره‌وری صنایع و صنوف تولیدی در عوامل تولیدی همچون انرژی و بهره‌گیری از انرژی‌های پاک (بازسازی و نوسازی حداقل ۵۰ واحد صنعتی بزرگ و ۱۵۰۰ واحد صنفی تولیدی و همچنین عارضه‌یابی ۷۰ واحد صنعتی)؛
۷۰. مدیریت مصارف و ارتقاء بهره‌وری آب با بهره‌گیری از ظرفیت استفاده از پساب صنعتی در رفع نیاز آبی واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی؛

برنامه ۴: بهبود محیط سرمایه‌گذاری و سهولت فضای کسب‌وکار

اقدامات:

۷۱. اصلاح فرآیندها و دستورالعمل‌های صنعتی و معدنی در راستای تحقق جهش تولید (۸۰ مورد)؛
 ۷۲. شناسایی قوانین و مقررات بازدارنده تولید و پیگیری مراحل اصلاح آنها؛
 ۷۳. تسهیل صدور مجوزهای صنعتی، معدنی و تجاری (الکترونیکی کردن حداقل ۶ فرآیند و تکمیل و ارتقاء ۵ سامانه)؛
 ۷۴. استفاده از ظرفیت تشکل‌های خصوصی در بهبود محیط سرمایه‌گذاری و سهولت فضای کسب‌وکار؛
 ۷۵. ایجاد و توسعه سامانه‌های جامع اطلاعاتی (۲ سامانه جامع اطلاعاتی)؛
 ۷۶. توسعه و ارتقای سامانه جامع تجارت؛
 ۷۷. توسعه خدمات نرم‌افزاری صنایع کوچک در شهرک‌های صنعتی کشور؛
 ۷۸. رتبه‌بندی بنگاه‌های اقتصادی پیشران در راستای تسهیل‌گری و کیفی‌سازی بنگاه‌ها؛
 ۷۹. ارتقاء استانداردهای کیفی HSEE در بنگاه‌ها با تاکید بر ارتقاء حفاظت فنی و بهداشت محیط کار، سلامت، ایمنی، اصلاح مصرف انرژی و مدیریت پسماند؛
 ۸۰. انجام اقدامات تسهیل‌کننده و مسیر سبز برای مجموعه بنگاه‌های برتر و پیشتاز؛
- ۱۰۰ شرکت برتر IMI100؛
 - ۱۰۰ شرکت سرآمد کشور در تعالی سازمانی (IMI)؛
 - ۱۰۰ واحد نمونه صنعتی و معدنی ملی (MIMT)؛
 - ۱۰۰ صادرکننده نمونه ملی (TPO)؛

برنامه ۵: کاهش تصدی‌گری، توانمندسازی و حمایت موثر از بنگاه‌های داخلی و بهره‌گیری از حداکثر ظرفیت تولید

اقدامات:

۸۱. تدوین نقشه راه توسعه صنعت و تعیین اولویت‌های اصلی صنایع پیشران (بند الف ماده ۴۶)؛
۸۲. استقرار نظام تعرفه‌ای کارآمد با رویکرد حمایت از تولیدات داخلی و وضع کنترل‌های فنی و استانداردهای جدید؛
۸۳. اجرای طرح توانمندسازی تولید و اشتغال پایدار (طرح ملی تاپ - توانمندسازی حداقل ۱۰۰۰ بنگاه اقتصادی، ایجاد ۲۵۰ واحد تحقیق و توسعه در بنگاه‌های اقتصادی، حمایت از ۱۵۰ شرکت دانش بنیان و نوآور، به هم رسانی ۱۱۰ شرکت دانش بنیان و فن‌آور با شرکت‌های صنعتی)؛
۸۴. حمایت از تشکیل و توسعه کنسرسیوم‌های تولیدی و تجاری؛
۸۵. حمایت از ایجاد و توسعه واحدهای مدیریت و بازیافت پسماندهای الکتریکی و الکترونیکی؛
۸۶. ساماندهی، رتبه‌بندی و اعتبارسنجی بنگاه‌های صنعت، معدن و تجارت؛
۸۷. بازاررسانی به بنگاه‌های تولیدی در راستای حمایت از تولید داخلی؛
۸۸. کاهش رفتارهای ضد رقابتی (همچون بروز رفتارهای انحصاری و سهام‌داری ضرب‌دري) و ارتقاء شفافیت بنگاه‌ها؛

محور راهبردی سوم: توسعه صادرات و کنترل واردات

برنامه ۱: افزایش رقابت‌پذیری و توسعه بازارهای صادراتی

اقدامات:

۸۹. اجرای نقشه راه توسعه صادرات کشور با ظرفیت‌های بخش خصوصی و تشکل‌های اقتصادی؛
۹۰. بهره‌گیری از ظرفیت شورای عالی صادرات با هدف بررسی و حل و فصل مسائل حوزه صادرات و هماهنگی آن با ستاد تنظیم بازار؛
۹۱. افزایش حجم و تنوع محصولات (متنوع‌سازی پایه صادرات صنعتی و افزایش سهم محصولات دارای پردازش بیشتر در صادرات) و بازارهای هدف صادراتی به ۱۵ کشور همسایه به ارزش حدود ۴۰ میلیارد دلار و ۴ کشور هدف (چین و هند به ارزش حدود ۱۰ میلیارد دلار)؛
۹۲. ساماندهی و توسعه بازار (تحریک هدفمند تقاضای صادراتی، مدیریت عرضه و توسعه برگزاری نمایشگاه‌ها)؛
۹۳. حذف رویه‌ها و دستورالعمل‌های مخل تولیدات صادراتی؛
۹۴. ایجاد مشارکت‌های تولیدی و صادراتی با سازماندهی واحدهای کوچک و متوسط؛
۹۵. حمایت از صادرات خدمات به ویژه خدمات فنی و مهندسی و صادرات محصولات با فناوری‌های بالا؛
۹۶. تسهیل و توسعه تامین اعتبارات صادراتی از بازار پول و سرمایه و صندوق ضمانت صادرات ایران؛
۹۷. کمک به ایجاد و ارتقاء برندهای تجاری ایرانی (ساخت ایران) و ترویج و توسعه آن در بازارهای جهانی؛
۹۸. توسعه بازار، برند و ترویج هویت و ارتقای جایگاه فرش دستباف (تولید ۲ میلیون متر مربع فرش دستباف و برگزاری نمایشگاه‌ها در داخل و خارج از کشور)؛
۹۹. توسعه تجارت الکترونیک فرش و برنامه‌ریزی برای ایجاد خانه فرش در بازارهای هدف (بند د ماده ۴۶)؛
۱۰۰. توسعه صادرات کالاهای سلامت‌محور (بند د ماده ۷۴)؛
۱۰۱. استفاده از ظرفیت شبکه‌های برون‌مرزی در راستای معرفی محصول و برند ایرانی و توسعه بازار؛
۱۰۲. کنترل صادرات مواد خام، افزایش تنوع و میانگین قیمت و ارزش افزوده کالاهای صادراتی؛

برنامه ۲: ارتقاء زیرساخت‌های تجاری و تبدیل شدن کشور به هاب تجاری در منطقه

اقدامات:

۱۰۳. حمایت از ایجاد و توسعه شهرک‌های صنفی و لجستیکی، شرکت‌های لجستیکی طرف سوم و شرکت‌های مدیریت صادرات؛
۱۰۴. بهره‌گیری از توان تشکل‌ها و خوشه‌های صادراتی در تحقق رشد مستمر صادرات غیرنفتی؛
۱۰۵. ایجاد، سازماندهی و توسعه مراکز ذخیره‌سازی، انبارها و سردخانه‌ها، تقویت آزمایشگاه‌ها و مراکز کنترل فنی؛
۱۰۶. برنامه‌ریزی، تسهیل و همکاری در سرمایه‌گذاری در پایانه‌های صادراتی، بنادر خشک، گمرکات مرزی؛
۱۰۷. توسعه استانداردها و مجوزهای مورد نیاز برای ارتقاء صادرات کشور؛
۱۰۸. ایجاد، سازماندهی و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، تخلیه و بارگیری، توسعه حمل‌ونقل ترکیبی؛
۱۰۹. متنوع‌سازی روش‌ها و ابزارهای تامین مالی و اعطای مشوق‌ها با هدف جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی برای توسعه زیرساخت‌های تولیدی و تجاری کشور؛
۱۱۰. طرح آمایش تجاری صادراتی براساس ظرفیت‌های هر استان؛
۱۱۱. شناسایی و توسعه خوشه‌ها و شبکه‌های صادراتی بر محور صنایع پیشران و حمایت از شکل‌گیری آن‌ها؛

محور راهبردی سوم: توسعه صادرات و کنترل واردات

۱۱۲. هدفمندسازی، ساماندهی و اثربخش کردن حمایت‌های دولتی و مشوق‌ها به منظور توسعه صادرات غیرنفتی و ارایه اطلاعات شفاف به صادرکنندگان؛
۱۱۳. کمک به ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه صادرات مجدد کالاهای وارداتی و بهبود و توسعه خدمات ترانزیتی؛
۱۱۴. فعال‌سازی ظرفیت استان‌های مرزی، مناطق آزاد و ویژه، بازارچه‌های مرزی و ... برای توسعه صادرات؛
۱۱۵. حمایت از توسعه روابط کارگزاری بانکی و ارایه خدمات صندوق ضمانت صادرات با کشورهای هدف برای تسهیل ارایه حمایت‌های مورد نیاز صادرکنندگان؛

برنامه ۳: توسعه دیپلماسی تجاری و اقتصادی

اقدامات:

۱۱۶. انعقاد موافقتنامه‌های دوجانبه ترجیحی با کشورهای مختلف به‌ویژه کشورهای همسایه و کشورهای اسلامی و توسعه عضویت در پیمان‌های منطقه‌ای، اتحادیه‌های گمرکی و منطقه‌ای مشترک (انعقاد و توسعه موافقتنامه‌ها به ۲۱ سند-پیشبرد دیپلماسی تجاری پویا و کارآمد)؛
۱۱۷. فعال‌سازی میزهای کالایی، کشوری و استانی با هدف شناسایی ظرفیت صادرات کالاهای ایرانی به بازارهای هدف با همکاری وزارت امور خارجه؛
۱۱۸. افزایش کارایی و فعال نمودن رایزنان بازرگانی جهت رصد حرکت رقبای ایران در بازارهای جهانی و ارائه اطلاعات لازم به صادرکنندگان با همکاری وزارت امور خارجه - استقرار ۱۷ رایزن بازرگانی در کشورهای هدف و استقرار نمایندگان تام‌الاختیار تجاری با همکاری بخش خصوصی در بازارهای هدف (بندت ماده ۱۰۵ قانون برنامه ششم)؛
۱۱۹. برگزاری هدفمند نمایشگاه‌های داخلی و خارجی، اعزام هیات‌ها، دعوت از هیات‌های خارجی و توسعه کمیسیون‌های مشترک تجاری؛
۱۲۰. استفاده از ظرفیت‌های سازمان ملی استاندارد به منظور توسعه و تسهیل صادرات از طریق انعقاد تفاهم‌نامه با سازمان‌های استاندارد کشورهای هدف؛
۱۲۱. استفاده و بهره‌گیری از ظرفیت‌های معاونت دیپلماسی وزارت امور خارجه؛
۱۲۲. بهره‌گیری از ظرفیت اتاق‌های مشترک بازرگانی با سایر کشورها، انجمن‌های دوستی، تشکل‌های بخش خصوصی و تعاونی در توسعه روابط تجاری؛

برنامه ۴: مدیریت واردات با هدف تقویت تولید ملی و صیانت از درآمدهای ارزی

اقدامات:

۱۲۳. ممنوعیت واردات کالاهای لوکس، مصرفی غیرضرور و دارای مشابه داخل که به اندازه نیاز تولید می‌شوند یا ظرفیت تولید دارند (بیش از ۲۵۰۰ ردیف تعرفه)؛
۱۲۴. تنظیم تعرفه‌ها و عوارض فصلی برای مدیریت جریان واردات به کشور؛
۱۲۵. بازبینی اولویت‌بندی کالاهای وارداتی با هدف استمرار و افزایش تولید صنعتی داخلی؛
۱۲۶. اصلاح الگوی مصرف مطابق با استانداردهای جهانی و پیش‌بینی مناسب از مصرف کل سال به منظور تأمین به‌موقع کالاهای اولویت‌دار؛
۱۲۷. یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعاتی در حوزه تولید و تجارت؛

برنامه ۱: بهبود ساختار تامین کالاهای اساسی و نهاده‌های تولیدی

اقدامات:

- ۱۲۸. اجرای نقشه راه تنظیم بازار کالا براساس مصوبه شورای عالی هماهنگی سران قوا؛
- ۱۲۹. کنترل و حفظ سطح مطلوب ذخایر راهبردی کالاهای اولویت‌دار برای جلوگیری از هرگونه نوسانات احتمالی کالا در بازار؛
- ۱۳۰. تدوین تقویم کالاهای اولویت‌دار و رصد مستمر موجودی به‌ویژه در ایام خاص برای جلوگیری از بروز بحران؛
- ۱۳۱. بهبود ساختار نظام تامین از طریق ارتقاء تولید داخلی و مدیریت واردات با استفاده از روش‌های نوین؛
- ۱۳۲. متنوع ساختن مبادی تامین کالا به ویژه کالاهای اولویت‌دار؛
- ۱۳۳. اصلاح الگوی مصرف مطابق با استانداردهای جهانی و پیش‌بینی مناسب از مصرف کل سال به‌منظور تامین به‌موقع کالاهای اولویت‌دار؛

برنامه ۲: ارتقاء زیرساخت‌های مرتبط با تنظیم بازار

اقدامات:

- ۱۳۴. ساماندهی جریان گردش کالا از تولید تا مصرف (نظام توزیع)، شفاف‌سازی فرآیندها در نظام توزیع، نوین‌سازی روش‌ها و ابزارهای توزیع کالا؛
- ۱۳۵. ایجاد، تکمیل و یکپارچه‌سازی بانک اطلاعاتی جامع و برخط موردنیاز تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و گسترش سیستم‌های فناوری اطلاعات جهت توزیع کالا و کاهش ضایعات در این بخش؛
- ۱۳۶. تقویت، نوین‌سازی و توسعه زیرساخت‌های نظام توزیع (انبار، سردخانه، پایانه‌های توزیع، لجستیک و...) و یکپارچه‌سازی اطلاعات حمل‌ونقل، موجودی کالا، انبارداری، جابه‌جایی و توزیع کالا؛
- ۱۳۷. ساماندهی لجستیک تجاری و زنجیره‌های تامین کشور (ساماندهی ۲۰۰ شرکت پخش سراسری، منطقه‌ای و استانی؛ اتصال ۵۰ شرکت پخش به سامانه جامع تجارت؛ راه‌اندازی ۳ شهرک صنفی و حمایت از ایجاد ۲ شرکت لجستیکی توانمند)؛
- ۱۳۸. گسترش تجارت الکترونیک و بهره‌گیری از فناوری‌نوین در فعالیتهای تنظیم بازار (ماده ۶۸ قانون برنامه ششم)؛
- ۱۳۹. اطلاع‌رسانی و مدیریت افکار عمومی در خصوص فعالیتهای حوزه تنظیم بازار؛
- ۱۴۰. گسترش و نفوذ استفاده از فناوری‌های نوین در حوزه تنظیم بازار؛
- ۱۴۱. بهره‌گیری از ظرفیتهای بورس کالا در مدیریت و تنظیم بازار؛
- ۱۴۲. طراحی داشبورد تقویم کالایی؛

برنامه ۳: کارآمد کردن نظام توزیع کالاها و خدمات و نظارت بر بازار

اقدامات:

- ۱۴۳. تدوین و ابلاغ سند جامع نظام توزیع کشور و راه‌اندازی سامانه هوشمند مدیریت توزیع کالا در کشور؛
- ۱۴۴. ساماندهی و بهبود زنجیره‌های تامین کالا و ایجاد هماهنگی میان اعضاء و سازمان‌های زنجیره؛
- ۱۴۵. استفاده از روش‌های نوین در توزیع کالاهای اساسی مورد نیاز خانوار با هدف افزایش نظارت و اثربخشی توزیع (نظارت از مبدا واردات تا مصرف‌کننده)؛
- ۱۴۶. توسعه کیفی/کمی و بهبود عملکرد فروشگاه بزرگ زنجیره‌ای، چندمنظوره، فروشگاه زنجیره‌ای، کسب‌وکار مجازی و بازاریابی شبکه‌ای و تدوین و پیاده‌سازی نظام آماری و رتبه‌بندی ۶۰ هزار عرضه‌کننده اینترنتی کالا و خدمات؛
- ۱۴۷. ساماندهی و بهبود عملکرد فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای؛
- ۱۴۸. شناسنامه‌دار کردن کالاها برای رهگیری و طبقه‌بندی و شناسایی کالاها؛
- ۱۴۹. تقویت مراکز عرضه مستقیم و ساماندهی فروش فوق‌العاده؛

برنامه ۴: تقویت بازرسی و نظارت بر بازار

اقدامات:

۱۵۰. ساماندهی و نظارت بر بازار کالاهای خاص همچون خودرو؛
۱۵۱. تشدید نظارت بر توزیع مناسب کالاها در شبکه تا مصرف‌کننده نهایی؛
۱۵۲. اجرای برنامه‌های ویژه بازرسی و نظارت در ایام خاص و شرایط بحرانی؛
۱۵۳. بازرسی مستمر مراکز نگهداری کالا؛
۱۵۴. نوین‌سازی، روزآمدسازی و بازطراحی شیوه‌های نظارت و بازرسی بر بازار و همچنین تسریع در فرآیند رسیدگی به شکایات (نوین‌سازی شیوه‌های بازرسی و نظارت با استقرار ۴ سامانه)؛
۱۵۵. سامان‌دهی بازرسی و نظارت در صنوف؛
۱۵۶. تقویت و حمایت از انجمن‌های حمایت از مصرف‌کنندگان؛
۱۵۷. ساماندهی استفاده از نظارت مردمی و نظارت‌های اتاق‌های اصناف، اتاق ایران و اتحادیه‌های کشوری؛
۱۵۸. برجسته‌کردن نقش تشکل‌ها و انجمن‌ها در فرآیندهای اجرایی و نظارتی تنظیم بازار؛
۱۵۹. تکمیل سامانه‌ها و آپ‌های قیمت، شکایت‌گزارنشوی و تخلفات صنفی، انبارها و سردخانه‌ها، سامانه جامع گارانتی؛
۱۶۰. الکترونیکی‌کردن ارسال پرونده‌های تعزیراتی و بازرسی SUIP؛

برنامه ۵: کمک به شفاف‌سازی و تسهیل دسترسی به آمار و اطلاعات

اقدامات:

۱۶۱. تعامل منظم و موثر با رسانه‌ها با هدف اعتمادسازی و اطلاع‌رسانی به موقع در همراهی با سیاست‌های تولید و تجارت؛
۱۶۲. راهبری و پایش سامانه‌های مرتبط با کل زنجیره تامین و توزیع و مبارزه با قاچاق کالاها و خدمات؛
۱۶۳. تکمیل سامانه جامع تجارت و زیرسامانه‌های مرتبط با انبارها، سردخانه‌ها، قیمت، شکایت‌گزارنشوی و تخلفات (سامانه IR.124) و همچنین اجرای پروژه‌های ردیابی و برجسب قیمت کالاها و خدمات؛
۱۶۴. تسهیل و تسریع فرآیند ثبت سفارش و کاهش رویه‌ها و دستورالعمل‌های سازمانی به‌خصوص در گمرک؛
۱۶۵. شناسایی، ساماندهی و حمایت از توسعه کسب‌وکارهای نوپا و پویا، شبکه‌ها و استارت‌آپ‌های بازرگانی؛
۱۶۶. ایجاد سامانه‌ها و آپ‌های اطلاع‌رسانی و کاربردی؛
۱۶۷. ایجاد بانک اطلاعات تجاری و شبکه یکپارچه آمار و اطلاعات برای دسترسی تمام ذینفعان و امکان تحلیل برای سیاست‌گذاران (Trade Big Data)؛

برنامه ۶: حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان

اقدامات:

۱۶۸. بهبود و ارتقاء نظام قیمت‌گذاری کالاهای اولویت‌دار؛
۱۶۹. تقویت سیستم‌های نظارتی و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار به‌ویژه برای کالاهای اولویت‌دار با به‌کارگیری سامانه‌های مرتبط؛
۱۷۰. تبلیغ و ترویج فرهنگ مطلوب مشتری مداری و اخلاق در تجارت و کسب‌وکار (با پیاده‌سازی شاخص ملی رضایت مشتریان).

اقدامات ویژه جهت ساماندهی بخش صنعت، معدن و تجارت
 با توجه به شرایط خاص اقتصادی در کشور و تحولات پیرامونی و داخلی، به منظور مدیریت شرایط بحران در جهت بهبود وضعیت معیشت مردم، اقدامات ویژه در خصوص موضوعات خاص برای ساماندهی بخش صنعت، معدن و تجارت به شرح ذیل مورد تاکید قرار می گیرند.

اقدامات ویژه جهت ساماندهی بخش صنعت، معدن و تجارت

- ۱- انجام طرح‌های سرمایه‌گذاری مناطق/ استان‌های محروم، کمتر برخوردار و استان‌های مرزی با محوریت سازمان‌های توسعه‌ای؛
- ۲- برنامه‌ریزی تولید محصولات خاص و پیشران (پارچه چادر مشکی، پوشاک، بلبرینگ، لاستیک سنگین، لوله‌های گرم بدون درز فولادی، آکریلو نیتریل، ساخت موتور برای موتورسیکلت، موتورهای کم مصرف خودرو، گیربکس اتوماتیک، پودر آلومینا و الکتروود گرافیتی)؛
- ۳- حمایت از توسعه صنایع نوین و دانش‌بنیان (همچون تجهیزات پزشکی، دارو، نرم‌افزار...)
- ۴- ساماندهی صنعت خودرو، لوازم خانگی، پوشاک کشور؛
- ۵- تقویت نقش تشکل‌های بخش غیردولتی (اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، اتاق تعاون، اتاق اصناف ایران) و تشکل‌های مردم‌نهاد در تصمیم‌سازی ساخت داخل و جهش تولید، توسعه صادرات و مدیریت بازار؛
- ۶- توسعه صادرات با کشورهای همسایه و بهره‌گیری از ظرفیت موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای همچون اوراسیا؛
- ۷- تکمیل و توسعه طرح‌های نیمه تمام صنعتی و معدنی و فعال کردن ظرفیت‌های خالی و واحدهای راکد دارای مزیت؛
- ۸- برنامه‌ریزی برای تسریع در اجرای برنامه‌های دوره پسا کرونا؛
 - بازاریابی و حمایت از تولید (بهره‌برداری از پنجره فرصت نهادهی/تحقق شعار سال)؛
 - توسعه تجارت (بهره‌برداری از پنجره فرصت بازاری)؛
 - جهش فناوری (بهره‌برداری از پنجره فرصت فناوری)؛
- ۹- نهایی کردن ساختار سازمانی با تاکید بر چابک شدن ساختار اجرایی وزارت صنعت، معدن و تجارت وفق قانون تشکیل وزارتخانه؛
 - تدوین ساختار سازمانی وزارت صنعت، معدن و تجارت؛
 - نهایی کردن شرح وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت و آرایه آن به مراجع ذی‌صلاح جهت تصویب؛
 - اصلاح کارکردهای سازمان‌های توسعه‌ای در حوزه صنعت (ایدرو)، معدن (ایمیدرو) و تجارت (TPO) در راستای راهبردهای اصلی وزارتخانه؛
 - IT-Base کردن خدمات و فعالیت‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت.
- ۱۰- مطالعه، تدوین و مستندسازی اسناد پشتیبان برنامه هفتم توسعه در بخش صنعت، معدن و تجارت.

خلاصه جدول اهم تکالیف برنامه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت

اقدامات مرتبط در برنامه‌های پیشنهادی	اهم تکالیف قانون برنامه ششم توسعه
۱. تکمیل زنجیره ارزش صنایع معدنی با اولویت صنایع فلزی و کانی‌های غیرفلزی	جزء ۲ بند الف ماده ۴۳
۲. افزایش ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی جدید تا صد میلیون تن	جز ۳ بند الف ماده ۴۴
۳. تدوین نقشه راه توسعه صنعت و تعیین اولویت‌های اصلی صنایع پیشران	بند الف ماده ۴۶
۴. حمایت از توسعه و نوسازی صنایع، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و محصولات کم‌بازده مصرفی	بند ب و ح ماده ۴۶
۵. توسعه تجارت الکترونیک فرش و برنامه‌ریزی برای ایجاد خانه فرش در بازارهای هدف	بند د ماده ۴۶
۶. حمایت از نوسازی، تامین و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی سنگین و ریلی	ماده ۵۴
۷. تامین نهاده‌ها و کالاهای واسطه‌ای مورد نیاز برای تکمیل خودروهایی نیمه‌تمام و ایفای تعهدات به مشتریان و ارتقاء کیفیت خودروهایی تولیدی	ماده ۵۶
۸. توسعه صادرات کالاهای سلامت‌محور	بند د ماده ۷۴
۹. افزایش کارایی و فعال نمودن رابزنان بازرگانی جهت رصد حرکت رقبای ایران در بازارهای جهانی و ارائه اطلاعات لازم به صادرکنندگان با همکاری وزارت امور خارجه	بند ت ماده ۱۰۵

الزامات اجرای برنامه‌ها

- ❖ ایجاد ثبات در سیاست‌های کلان اقتصادی؛
- ❖ هماهنگی سیاست‌های کلان (بازار کالا، کار، پول و ارز) و سیاست‌های بخشی؛
- ❖ تامین منابع مالی اعم از ریالی و ارزی مورد نیاز جهت اجرای برنامه‌ها؛
- ❖ تحقق دولت الکترونیک و تکمیل زیرساخت‌های ارتباطاتی برای تکمیل؛
- ❖ همراهی و همسویی سایر نهادهای حاکمیتی در عملیاتی نمودن برنامه‌های تدوین‌شده؛
- ❖ تسهیل مقررات حوزه کسب‌وکار مؤثر بر سیاست‌های بخش و ثبات قوانین و مقررات مؤثر بر آن؛
- ❖ اصلاح فرآیندهای مغل و اصلاح رویه‌ها.

پیوست‌ها

اهداف کمی برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت

براساس هدفگذاری قانون برنامه ششم توسعه، اهداف کمی سالیانه در بخش‌های صنعت، معدن و تجارت مشخص شده است. با این حال، با توجه به تحولات پیرامونی و متغیرهای داخلی (مورد اشاره در بخش‌های قبل) میان عملکرد و اهداف مطلوب فاصله وجود دارد. از این رو، با توجه به محدودیت‌های مورد اشاره و منابع در اختیار، اهم اهداف حوزه فعالیت وزارتخانه به تفکیک بخش‌های تولیدی و تجاری در سال ۱۳۹۹ در جداول زیر آرایه شده است.

- بخش‌های منتخب صنعتی و معدنی

۱۲۰۰	هزار دستگاه	کولر آبی	هزار دستگاه	۱۰۰۰	خودروسازی و وانت
۲۰	هزار دستگاه	آهن اسفنجی	هزار دستگاه	۳۳	خودور تجاری
۵۰	میلیارد عدد	فولاد خام	میلیارد عدد	۳۰	دارو
۳۰۰	هزار تن	مس کاتد	هزار تن	۲۵۰	لاستیک خودرو
۹۰۰	هزار تن	آلومینا	هزار تن	۲۵۰	کاغذ
۶۵	میلیون تن	شمش آلومینیوم	میلیون تن	۳۵۰	محصولات پتروشیمی
۲۲۰	هزار تن	محصولات فولادی	هزار تن	۲۲	الیاف پلی استر
۱	میلیون دستگاه	سیمان	میلیون دستگاه	۷۰	انواع تلویزیون
۱،۳	میلیون دستگاه	کاشی و سرامیک	میلیون دستگاه	۴۵۰	یخچال و فریزر
۹۰۰	هزار دستگاه	شیشه	هزار دستگاه	۱،۵	ماشین لباسشویی

- بخش تجارت

۴۱،۱	میلیارد دلار	صادرات غیرنفتی (با احتسابات میعانات گازی)
۴۵۰	شعبه	ساماندهی شرکت‌های بخش و توزیعی
۲۰	درصد	سهم فروشگاه‌های زنجیره‌ای از شبکه توزیع
۱۰۰	درصد	پوشش یکپارچه رهگیری و ردیابی الکترونیک کالا و خدمات
۵،۳	درصد	سهم تجارت الکترونیک از تولید ناخالص داخلی
۵۵	درصد	سهم واحدهای مکانیزه فروش از کل واحدهای صنعتی

برنامه ساخت داخل - میلیون دلار

برنامه مدیریت و کاهش واردات سال ۱۴۰۰	برنامه مدیریت و کاهش واردات سال ۱۳۹۹	گروه فعالیت ها
۱۸۰	۱۸۰	برق و الکترونیک
۵۰۰	۵۰۰	صنایع حمل و نقل
۹۵۰	۳۵۰	صنایع معدنی
۶۵۰	۵۵۰	صنایع غیرفلزی
۴۰۰	۳۵۰	(غذائی، دارویی، شیمیایی و پلیمری)
۸۰۰	۵۰۰	فلزی و لوازم خانگی
۷۵۰	۴۵۰	ماشین سازی و تجهیزات
۵۰۰	۴۰۰	نساجی، پوشاک و سلولزی
۴۷۳۰	۳۲۸۰	سایر گروه ها (با اولویت سایر کالاهای اساسی) جمع کل

برنامه احیاء و توسعه معادن و احداث واحدهای فرآوری

هدفگذاری سال ۱۳۹۹	
برنامه احیاء و توسعه معادن (تعداد)	احداث واحد فرآوری (تعداد)
۱۰۲۰	۲۵

برنامه توسعه فعالیت‌های اکتشافی

هدفگذاری سال ۱۳۹۹	
شناسایی و پی‌جویی پهنه‌ها و اکتشافات (هزار کیلومتر مربع)	تکمیل چرخه ژئوفیزیک (هزار کیلومتر خطی)
۱۲۰	۱۵۰

برنامه احیای واحدهای تعطیل صنعتی در استان‌ها

هدفگذاری سال ۱۳۹۹	
داخل شهرک‌های صنعتی (واحد)	خارج از شهرک‌های صنعتی (واحد)
۱۵۰۰	۷۰۰

اهداف صادراتی به تفکیک کشورهای هدف در سال ۱۳۹۹ (میلیون دلار)

ردیف	کشور هدف	هدف سال ۱۳۹۹	سهیم
۱	عراق	۱۱۰۰۰	۲۶.۸
۲	ترکیه	۵۵۰۰	۱۳.۴
۳	امارات	۵۰۰۰	۱۲.۲
۴	افغانستان	۲۹۰۰	۷.۱
۵	پاکستان	۱۳۰۰	۳.۲
۶	عمان	۶۰۰	۱.۵
۷	روسیه	۸۰۰	۱.۹
۸	آذربایجان	۵۰۰	۱.۲
۹	ارمنستان	۵۵۰	۱.۳
۱۰	ترکمنستان	۳۵۰	۰.۹
۱۱	قطر	۲۵۰	۰.۶
۱۲	کویت	۲۵۰	۰.۶
۱۳	قزاقستان	۲۵۰	۰.۶
۱۴	بحرین	۰	-
۱۵	عربستان	۰	-
	جمع کشورهای همسایه	۲۹.۲۵۰	۷۱.۲
۱۶	چین	۸۰۰۰	۱۹.۵
۱۷	هند	۱۵۰۰	۳.۷
	جمع چین و هند	۹۵۰۰	۲۳.۱
	جمع کشورهای همسایه + هند و چین	۳۸.۷۵۰	۹۴.۳
۱۸	سایر کشورها	۲۳۵۰	۵.۷

اهداف صادراتی گروههای کالایی (میلیون دلار)

ردیف	گروه کالایی	مقدار تعرفه	اهداف صادراتی ۱۳۹۹
۱	معدن	۱۷۶	۹۰۰
۲	صنایع معدنی	۱.۱۵۰	۶.۹۰۰
۳	فرش و صنایع دستی	۱۴۰	۱۹۰
۴	محصولات پلیمری، شیمیایی، پتروشیمی	۲.۱۲۹	۱۷.۰۰۰
۵	سلولزی	۴۴۲	۱۷۵
۶	نساجی و پوشاک، کفش و چرم	۱.۰۸۴	۷۳۰
۷	برق و الکترونیک	۸۴۲	۱۹۰
۸	لوازم خانگی	۲۰۶	۳۸۰
۹	خودرو و نیرو محرکه	۷۰۳	۴۳۰
۱۰	ماشین سازی و تجهیزات	۶۸۹	۴۰۰
۱۱	دارو و تجهیزات پزشکی	۲۷۴	۱۵۰
۱۲	صنایع غذایی	۲۵۵	۱.۶۰۰
۱۳	کشاورزی	۸۸۲	۴.۲۰۰
	سایر	-	۷.۸۰۰

سایر (صادرات فصل ۲۷ از مرداد تا اسفند ۱۳۹۸) + گاز طبیعی